

**Universitatea „Nicolae Titulescu” București
Facultatea de Drept
Școala Doctorală
Subdomeniul Drept comercial**

ADMINISTRAREA SOCIETĂȚII COMERCIALE PE ACȚIUNI

- Rezumat -

**Conducător științific
Prof.univ.dr. Stanciu D. Cărpenu**

**Doctorand
Dragoș-Mihail Daghe**

**București
2012**

Administrarea societății comerciale pe acțiuni

Planul lucrării

Titlul I Noțiuni introductive privind societatea comercială pe acțiuni

Capitolul I - Rolul societății comerciale pe acțiuni în activitatea comercială

Capitolul II - Noțiunea și caracterele societății comerciale pe acțiuni

Secțiunea 2.1 - Noțiunea societății comerciale

Secțiunea 2.2 - Noțiunea societății comerciale pe acțiuni

Secțiunea 2.3 - Caracterele societății comerciale pe acțiuni

- 2.3.1. Societatea comercială pe acțiuni este o societate comercială de capitaluri
- 2.3.2. Societatea comercială pe acțiuni se constituie dintr-un număr minim de asociați
- 2.3.3. Diviziunea capitalului social al societății comerciale pe acțiuni o reprezintă acțiunea, titlu de valoare negociabil și transmisibil
- 2.3.4. Societatea comercială pe acțiuni se caracterizează prin răspunderea limitată a acționarilor

Capitolul III - Reglementarea legală a societății comerciale pe acțiuni

Secțiunea 3.1 - Noțiuni introductive

Secțiunea 3.2 - Reglementări naționale

Secțiunea 3.3 - Reglementări comunitare

- 3.3.1 Prima Directivă a Consiliului
- 3.3.2. A Doua Directivă a Consiliului
- 3.3.3. A Treia Directivă a Consiliului
- 3.3.4. A Patra Directivă a Consiliului
- 3.3.5. A Șasea Directivă a Consiliului
- 3.3.6. A Șaptea Directivă a Consiliului
- 3.3.7. A Unsprezecea Directivă a Consiliului
- 3.3.8. A Douăsprezecea Directivă a Consiliului
- 3.3.9. Directiva Consiliului (90/434/CEE) din 23 iulie 1990
- 3.3.10. Directiva Consiliului (90/435/CEE) din 23 iulie 1990
- 3.3.11. Directiva Consiliului (2001/86/CE) din 8 octombrie 2001
- 3.3.12. Directiva Consiliului (2005/56/CE) din 26 octombrie 2005
- 3.3.13. Directiva Consiliului (2006/43/CE) din 17 mai 2006
- 3.3.14. Directiva Consiliului (2007/36/CE) din 11 iulie 2007

Titlul II Principiile generale ale funcționării societății comerciale pe acțiuni

Capitolul I - Organele societății comerciale pe acțiuni

Capitolul II - Adunarea generală a acționarilor

Secțiunea 2.1 - Felurile adunării generale

- 2.1.1. Noțiuni introductive
- 2.1.2. Raportul dintre adunarea generală ordinară și adunarea generală extraordinară

Secțiunea 2.2 - Adunarea generală ordinară

- 2.2.1. Să discute, să aprobe sau să modifice situațiile financiare anuale, pe baza rapoartelor prezentate de consiliul de administrație, respectiv de directorat și de consiliul de supraveghere, de cenzori sau, după caz, de auditorul financiar, și să fixeze dividendul
 - A. Situațiile financiare anuale*
 - B. Dividendul*
- 2.2.2. Să aleagă și să revoce membrii consiliului de administrație, respectiv ai consiliului de supraveghere, și cenzorii
- 2.2.3. În cazul societăților ale căror situații financiare sunt auditate, să numească sau să demită auditorul financiar și să fixeze durata minimă a contractului de audit financiar
- 2.2.4. Să fixeze remunerația convenită pentru exercițiul în curs membrilor consiliului de administrație, respectiv membrilor consiliului de supraveghere, și cenzorilor, dacă nu a fost stabilită prin actul constitutiv
- 2.2.5. Să se pronunțe asupra gestiunii consiliului de administrație, respectiv a directoratului
- 2.2.6. Să stabilească bugetul de venituri și cheltuieli și, după caz, programul de activitate, pe exercițiul financiar următor
- 2.2.7. Să hotărască gajarea, închirierea sau desființarea uneia sau a mai multor unități ale societății

Secțiunea 2.3. - Adunarea generală extraordinară

- 2.3.1. Schimbarea formei juridice a societății
- 2.3.2. Mutarea sediului societății
- 2.3.3. Schimbarea obiectului de activitate al societății
- 2.3.4. Înființarea sau desființarea unor sedii secundare: sucursale, agenții, reprezentanțe sau alte asemenea unități fără

personalitate juridică, dacă prin actul constitutiv nu se prevede altfel

- 2.3.5. Prelungirea duratei societății
- 2.3.6. Majorarea capitalului social
- 2.3.7. Reducerea capitalului social sau reîntregirea lui prin emisiune de noi acțiuni
- 2.3.8. Fuziunea cu alte societăți sau divizarea societății
- 2.3.9. Dizolvarea anticipată a societății
- 2.3.10. Conversia acțiunilor nominative în acțiuni la purtător sau a acțiunilor la purtător în acțiuni nominative
- 2.3.11. Conversia acțiunilor dintr-o categorie în cealaltă
- 2.3.12. Conversia unei categorii de obligațiuni în altă categorie sau în acțiuni
- 2.3.13. Emisiunea de obligațiuni
- 2.3.14. Orice altă modificare a actului constitutiv sau orice altă hotărâre pentru care este cerută aprobarea adunării generale extraordinare

Secțiunea 2.4 - Adunarea mixtă

Secțiunea 2.5 - Adunarea specială

Secțiunea 2.6 - Convocarea adunării generale

- 2.6.1. Convocarea adunării generale ordinare
 - A. Inițiativa convocării
 - B. Conținutul convocării
 - C. Comunicarea convocării
 - D. Introducerea de noi puncte pe ordinea de zi
 - E. Formularea de întrebări consiliului de administrație sau directoratului

Secțiunea 2.7 - Ședințele adunării generale

- 2.7.1. Ședințele adunării generale ordinare
 - A. Condițiile de participare
 - B. Desfășurarea ședinței
 - C. Dreptul de vot și exercitarea lui
 - D. Procesul-verbal al ședinței

Secțiunea 2.8 - Hotărârile adunărilor generale

- 2.8.1. Hotărârile adunării generale ordinare
 - A. Natura juridică a hotărârilor
 - B. Adoptarea hotărârilor
 - C. Obligativitatea hotărârilor
 - D. Publicitatea hotărârilor

- E. Anularea hotărârilor
- F. Cauze de nulitate ale hotărârilor adunărilor generale

Capitolul III - Administrarea și conducerea societății comerciale pe acțiuni

Secțiunea 3.1 - Guvernarea corporativă - o nouă concepție a administrării societății comerciale pe acțiuni

- 3.1.1. Noțiuni introductive
- 3.1.2. Noțiunea de guvernare corporativă
- 3.1.3. Scopul guvernării corporative
- 3.1.4. Principiile O.E.C.D.
 - I. Asigurarea bazelor pentru aplicarea cadrului guvernării corporative
 - II. Drepturile acționarilor și funcțiile acționarilor importanți
 - III. Tratamentul echitabil al tuturor acționarilor
 - IV. Rolul persoanelor interesate în activitatea companiei în cadrul guvernării corporative
 - V. Informarea și transparența
 - VI. Răspunderea consiliului de administrație

Secțiunea 3.2 - Implementarea principiilor guvernării corporative în dreptul român

Secțiunea 3.3 – Sisteme de administrare și conducere a societății comerciale pe acțiuni

Capitolul IV Controlul asupra gestiunii societății comerciale pe acțiuni

Secțiunea 4.1 - Cenzorii societății

- 4.1.1. Noțiuni introductive
- 4.1.2. Natura juridică a raporturilor dintre cenzori și societatea comercială
- 4.1.3. Desemnarea cenzorilor
- 4.1.4. Drepturile și obligațiile cenzorilor
- 4.1.5. Modul de desfășurare a activității
- 4.1.6. Răspunderea cenzorilor

Secțiunea 4.2 - Auditorii financiari

- 4.2.1. Noțiuni introductive
- 4.2.2. Desemnarea auditorilor financiari
- 4.2.3. Drepturile și obligațiile auditorilor financiari
- 4.2.4. Răspunderea auditorilor financiari

Secțiunea 4.3 - Controlul asociațiilor asupra gestiunii societății

Titlul III Sistemul unitar de administrare al societății pe acțiuni

Capitolul I - Regulile generale privind statutul administratorilor societății comerciale pe acțiuni

Secțiunea 1.1 - Funcția de administrator

- 1.1.1. Teorii cu privire la natura juridică a raporturilor juridice dintre societate și administrator
- 1.1.2. Calificarea juridică a naturii raporturilor juridice dintre societate și administrator
- 1.1.3. Conținutul mandatului administratorului
- 1.1.4. Cumulul mandatului cu contractul de muncă

Secțiunea 1.2 - Condițiile cerute pentru numirea în funcția de administrator

- 1.2.1. Calitatea de administrator
- 1.2.2. Capacitatea administratorului
- 1.2.3. Onorabilitatea administratorului
- 1.2.4. Cetățenia administratorului
- 1.2.5. Calitatea de asociat al administratorului
- 1.2.6. Cumulul de funcții
 - A. Interdicția cumulului
 - B. Limitarea cumulului
- 1.2.7. Calitatea de persoană fizică

Secțiunea 1.3 - Desemnarea administratorilor

Secțiunea 1.4 - Durata mandatului administratorului

Secțiunea 1.5 - Publicitatea numirii administratorilor

Secțiunea 1.6 - Remunerarea administratorilor

Secțiunea 1.7 - Obligațiile administratorilor

Secțiunea 1.8 - Puterile administratorilor

Secțiunea 1.9 - Încetarea funcției de administrator

- 1.9.1. Revocarea
- 1.9.2. Renunțarea

Secțiunea 1.10 - Răspunderea administratorilor societății comerciale pe acțiuni

- 1.10.1. Noțiuni introductive
 - A. Principiile reglementării dreptului român
 - B. Reglementări ale statelor europene
- 1.10.2. Formele răspunderii administratorilor societății comerciale pe acțiuni

- 1.10.3. Răspunderea civilă a administratorilor
 - A. Răspunderea civilă a administratorilor față de societate
 - B. Răspunderea civilă a administratorilor față de terți
 - C. Răspunderea civilă a administratorilor în temeiul Legii nr. 85/2006 privind procedura insolvenței
 - D. Condițiile antrenării răspunderii civile a administratorilor
 - E. Solidaritatea administratorilor
 - F. Acțiunea în răspunderea administratorilor
- 1.10.4. Răspunderea penală a administratorilor
- 1.10.5. Răspunderea contravențională a administratorilor

Capitolul II - Consiliul de administrație

Secțiunea 2.1 - Structura consiliului de administrație

Secțiunea 2.2 - Atribuțiile consiliului de administrație

Secțiunea 2.3 - Puterile consiliului de administrație

Secțiunea 2.4 - Funcționarea consiliului de administrație

Secțiunea 2.5 - Comitetele consultative

Capitolul III - Directorii societății comerciale pe acțiuni

Secțiunea 3.1 - Calitatea de director al societății

Secțiunea 3.2 - Durata mandatului directorilor

Secțiunea 3.3 - Remunerarea directorilor

Secțiunea 3.4 - Natura juridică a raporturilor dintre directori și societate

Secțiunea 3.5 - Atribuțiile directorilor

Secțiunea 3.6 - Obligațiile directorilor

Secțiunea 3.7 - Revocarea directorilor

Secțiunea 3.8 - Răspunderea directorilor

Titlul IV Sistemul dualist de administrare al societății pe acțiuni

Capitolul I – Directoratul

Secțiunea 1.1 - Calitatea de membru al directoratului

Secțiunea 1.2 - Desemnarea membrilor directoratului

Secțiunea 1.3 - Durata mandatului membrilor directoratului

Secțiunea 1.4 - Remunerarea membrilor directoratului

Secțiunea 1.5 - Atribuțiile directoratului

Secțiunea 1.6 - Obligațiile membrilor directoratului

Secțiunea 1.7 - Funcționarea directoratului

Secțiunea 1.8 - Revocarea membrilor directoratului

Capitolul II - Consiliul de supraveghere

Secțiunea 2.1 - Calitatea de membru al consiliului de supraveghere

Secțiunea 2.2 - Numirea membrilor consiliului de supraveghere

Secțiunea 2.3 - Durata mandatului membrilor consiliului de supraveghere

Secțiunea 2.4 - Remunerația membrilor consiliului de supraveghere

Secțiunea 2.5 - Atribuțiile consiliului de supraveghere

Secțiunea 2.6 - Obligațiile membrilor consiliului de supraveghere

Secțiunea 2.7 - Funcționarea consiliului de supraveghere

Secțiunea 2.8 - Revocarea membrilor consiliului de supraveghere

Secțiunea 2.9 - Comitetele consultative

Titlul V Concluzii și propuneri de lege ferenda

Bibliografie

1. Subiectul tezei

Prezenta teză de doctorat și-a propus analizarea modalităților de conducere a societății comerciale pe acțiuni potrivit modificărilor legislative relativ recente aduse legii societăților comerciale prin Legea nr. 441/2006, lege care a introdus și în sistemul nostru societar regulile și principiile guvernării corporative prezente cu precădere în sistemele anglo-saxone și împrumutate și de bazinul romano-germanic.

2. Argumentele ce au stat la baza alegerii temei.

Societatea pe acțiuni este forma cea mai complexă și, totodată, cea mai evoluată a societății comerciale.

În această formă de societate contează mai mult aporturile asociaților decât calitățile personale ale acestora. În general, asociații contribuie cu aporturile lor la formarea capitalului social, fără să desfășoare o activitate în societate. Aceste aporturi prezintă interes și pentru terți, deoarece răspunderea asociaților pentru obligațiile sociale se limitează la aceste aporturi.

Datorită importanței aporturilor la formarea capitalului social și a estompării calităților personale ale asociaților, societatea pe acțiuni mai este cunoscută și sub denumirea de *societate anonimă*.

Această formă de societate este destinată realizării marilor afaceri, care necesită capitaluri însemnate. Societatea este astfel concepută ca să dreneze contribuțiile bănești modeste pentru formarea unor capitaluri mari, necesare realizării unor investiții de anvergură. În acest scop, societatea este autorizată să facă apel la subscripția publică.

Societatea pe acțiuni este organizată și funcționează pe principii democratice. Ea are anumite organe cu competențe bine delimitate, bazate pe principiul separației puterilor: organe de deliberare și decizie; organe de administrare și reprezentare; organe de supraveghere și control.

Datorită rolului important pe care societatea pe acțiuni îl are în viața economică, Legea nr. 31/1990 republicată asigură o reglementare cuprinzătoare acestei forme de societate.

Societatea pe acțiuni este societatea ale cărei obligații sunt garantate cu patrimoniul social; acționarii sunt obligați numai până la concurența capitalului social subscris.

Acțiunile sunt fracțiuni ale capitalului social și, totodată, titluri reprezentative ale contribuțiilor asociaților la formarea capitalului social.

Societatea pe acțiuni este acea societate constituită prin asocierea mai multor persoane, care contribuie la formarea capitalului social prin anumite cote de participare reprezentate prin titluri, numite acțiuni, pentru desfășurarea unei activități comerciale, în scopul împărțirii beneficiilor, și care răspund pentru obligațiile sociale numai în limita aporturilor lor.

Prin Legea nr. 441 din data de din 27 noiembrie 2006 pentru modificarea și completarea Legii nr. 31/1990 privind societățile comerciale s-au adus substanțiale modificări modalității de administrare a societății comerciale pe acțiuni.

Noua concepție privind administrarea și conducerea societății comerciale pe acțiuni a avut în vedere materializarea principiilor guvernării corporative asigurându-se și armonizarea cu reglementările Uniunii Europene.

Potrivit inovațiilor introduse, administrarea societății comerciale pe acțiuni se realizează fie prin consiliul de administrație și directori - *sistemul unitar* - fie prin directorat și consiliu de supraveghere - *sistemul dualist*.

Guvernanța corporativă presupune nu numai un concept de afaceri dar are și numeroase implicații economice, sociale și politice.

Guvernarea corporativă are ca și semnificație modalitățile prin care societățile comerciale sunt conduse și controlate. Ca atare Codul Cadbury conține principii și reguli de bază referitoare la structura, independența și responsabilitățile consiliului de administrație, controlul financiar intern și politica de remunerare a administratorilor, care tind la eficientizarea activității societății și la înlăturarea oricărei discriminări între acționari.

Proiectul prin care s-au implementat în legislația noastră principiile guvernării corporative a avut ca și direcții armonizarea impusă de către acquis-ul comunitar în materia societăților comerciale dar și adaptarea legislației interne la standardele O.E.C.D. în materia guvernării corporative.

Pentru a se realiza aceste deziderate s-a urmărit transpunerea mai multor Directive:

- Directiva Consiliului nr. 68/151/EEC din data de 9 martie 1968 de coordonare, în vederea echivalării, a garanțiilor impuse societăților în statele membre;
- Directiva Consiliului nr. 77/91/EEC din data de 13 decembrie 1976 de coordonare, în vederea echivalării, a garanțiilor impuse societăților în statele membre;
- Directiva Consiliului nr. 78/855/EEC din data de 9 octombrie 1978 privind fuziunile societăților pe acțiuni;
- Directiva Consiliului nr. 82/891/EEC din data de 17 decembrie 1982 privind divizarea societăților pe acțiuni;
- Directiva Consiliului nr. 89/666/EEC din data de 21 decembrie 1989 privind publicitatea sucursalelor înființate într-un stat membru de anumite tipuri de societăți care intră sub incidența dreptului unui alt stat;
- Directiva Consiliului nr. 89/667/EEC din data de 21 decembrie 1982 în materia societăților comerciale cu asociat unic;
- Principiile O.E.C.D. privind Guvernanța Corporativă adoptate de Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică în anul 1999,

amendate în anul 2004 pentru a fi actualizate în funcție de realitățile sociale din statele membre ale O.E.C.D.

Potrivit principiilor O.E.C.D., implementarea unui regim eficace de guvernare corporatistă trebuie să conducă la transparența și eficiența piețelor, să fie compatibilă cu statul de drept și să definească în mod clar repartitia responsabilităților între instanțele competente în materie de supraveghere, de reglementare și de aplicare a dispozițiilor legale.

De asemenea, un regim de guvernare corporatistă trebuie să protejeze și să faciliteze exercițiul drepturilor acționarilor și să asigure un tratament echitabil al tuturor acționarilor, inclusiv al acționarilor minoritari și straini.

Toți acționarii trebuie să aibă posibilitatea de a obține reparația efectivă a oricărei violări a drepturilor lor. La capitolul referitor la rolul diferitelor părți care iau parte la guvernările corporatiste, în principii se arată că un regim de guvernare corporatistă trebuie să recunoască drepturile diferitelor părți participante, drepturi stabilite prin reglementările în vigoare sau prin acorduri mutuale.

Trebuie să încurajeze o cooperare activă între societățile și diferitele părți participante, pentru a crea bogăție și locuri de muncă și a asigura perenitatea societăților sănătoase din punct de vedere financiar.

Prin această lucrare îmi propun să abordez din perspectiva noutății sistemului de guvernare corporativă administrarea societăților comerciale pe acțiuni având în vedere cele două sisteme posibile prin care se poate conduce o societate comercială pe acțiuni.

Motivația alegerii acestei teme constă în inovațiile pe care le propune modificarea Legii nr. 31/1990, noutăți care nu au fost analizate în profunzime neidentificându-se încă toate aspectele ce planează asupra administrării societății pe acțiuni.

Tema propusă se caracterizează printr-un element de noutate, având în vedere data modificărilor legislative, a impactului târziu, dar și a receptivității scăzute a mediului de afaceri. Lucrările care să analizeze acest aspect din viața societății comerciale pe acțiuni, după substanțiala modificare a reglementărilor aplicabile, sunt practic inexistente, ceea ce amplifică semnificativ importanța subiectului ales.

Oportunitatea rezidă și din încă neexplorarea tuturor posibilităților permise de administrare a societății comerciale pe acțiuni.

Importanța temei este dată de câmpul de aplicare al acesteia, respectiv analiza modalităților prin intermediul cărora societățile comerciale pe acțiuni, formele cele mai complexe și mai evoluate dintre societăți, pot fi conduse. Acest demers prezintă utilitate pentru destinatarii săi principali, respectiv societățile comerciale pe acțiuni și mediul de afaceri.

3. Structura lucrării

Lucrarea este structurată în cinci titluri (Titlul I – Noțiuni introductive privind societatea comercială pe acțiuni; Titlul II – Principiile generale ale funcționării societății comerciale pe acțiuni; Titlul III – Sistemul unitar de administrare al societății pe acțiuni; Titlul IV – Sistemul dualist de administrare al societății pe acțiuni; Titlul V – Concluzii și propuneri *de lege ferenda*) care la rândul lor sunt împărțite în capitole, secțiuni și subsecțiuni.

A. În primul titlul am analizat câteva aspecte generale și cu caracter introductiv referitor la societatea comercială pe acțiuni, rolul acesteia în activitatea comercială, reglementări naționale și comunitare incidente.

Pornind de la definiția societății comerciale ca fiind una dintre persoanele juridice¹, un subiect colectiv titular de drepturi și obligații², putem afirma utilitatea acestei ficțiuni³ prin faptul că reprezintă actorul principal al comerțului, dar mai ales prin oferirea persoanelor a unui cadru prin intermediul căruia se pot grupa și pot desfășura activități economice ajutându-se reciproc dar păstrându-și fiecare individualitatea contribuției, a retribuției și a pierderilor ce le va suporta în cazul eșuării activității.

Cu toate acestea, societatea comercială pe acțiuni se desprinde din cadrul general al societăților comerciale prin elementele de distinctivitate: anonimatul⁴ și capitalul social.

¹ Se apreciază că societatea comercială este principalul exponent al persoanelor juridice - M. Pédamon, *Droit commercial. Commerçants et fonds de commerce. Concurrence et contrats du commerce*, 2e édition, Ed. Dalloz, Paris, 2000, pag. 85.

² Gh. Beleiu, *Drept civil român*, ed. a XI-a, Ed. Universul Juridic, București, 2007, pag. 437; G. Boroș, *Drept civil. Persoanele*, Ed. All Beck, București, 2001, pag. 107 (citată în continuare *Persoanele 2001*); G. Boroș, *Drept civil. Partea generală. Persoanele*, ed. a 3-a, Ed. Hamangiu, București, 2008, pag. 515 (citată în continuare *Partea generală 2008*); P. Trușcă, *Drept civil. Introducere în dreptul civil. Persoana fizică. Persoana juridică*, ed. a 4-a, Ed. Universul Juridic, București, 2007, pag. 289; I. Reghini, Ș. Diaconescu, P. Vasilescu, *Introducere în dreptul civil*, ed. a 2-a, Ed. Sfera Juridică, Cluj-Napoca, 2008, pag. 248; E. Chelaru, *Drept civil. Persoanele*, ed. a 2-a, Ed. C.H. Beck, București, 2008, pag. 123 (citată în continuare *Persoanele*); C. Hamangiu, I. Rosetti-Bălănescu, Al. Băicoianu, *Tratat de drept civil român*, vol. I, Ed. All Restitutio, București, 1996, pag. 514; I. Dogaru, N. Popa, D. Dănișor, S. Cerceș, *Bazele dreptului civil. Teoria generală*, vol. I, Ed. C.H. Beck, București, 2008, pag. 745.

³ I. Deleanu, *Ficțiunile juridice*, Ed. All Beck, București, 2005, pag. 410 (citată în continuare *Ficțiunile*).

⁴ Această noțiune provine din dreptul comercial francez unde societatea comercială pe acțiuni este denumită „la société anonyme”. Se apreciază în acest sens că denumirea aceasta nu ar fi potrivită pentru o atare formă de societate comercială întrucât identitatea sa este puternică și pregnantă în viața economică. Cu toate acestea, în prezent există și discreție în ceea ce privește societatea comercială - operațiunile off shore care permit păstrarea unei intimități la „transportul” de capital. A se vedea D. Vidal, *Droit des sociétés*, 5e édition, Ed. L.G.D.J., Paris, 2006, pag. 475, 653 și urm. De asemenea, se consideră că denumirea societății – anonimă – datorită importanței aporturilor la constituirea capitalului social și a estompării calităților personale ale asociaților – St. D. Cârpenaru, *Tratat de drept comercial român*, Ed. Universul Juridic, București, 2012, pag. 304 (citată în continuare *Tratat 2012*).

Așa cum se arată⁵, societății comerciale pe acțiuni îi revine rolul de a gestiona marile afaceri⁶, de a fi cadrul prin care se pot desfășura investiții de anvergură, modalitatea de atragere și drenare a investițiilor private.

Societatea comercială pe acțiuni reușește să reunească capitalurile și investitorii pentru a desfășura o activitate industrială sau comercială fără a suporta un risc nelimitat⁷.

În mod unanim s-a stabilit în doctrină superioritatea societății comerciale pe acțiuni din punct de vedere al eficacității și al complexității dar și caracteristica acesteia de a fi cea mai atrăgătoare formă de asociere din perspectiva intereselor viitorilor acționari. Astfel, numărul de acționari nu este limitat la un plafon maximal, nu există o condiționare a asocierii iar răspunderea acționarilor este limitată la aportul la capitalul social⁸. De asemenea, importanța persoanei acționarului este mult diminuată prin comparație cu valoarea aportului la capitalul social ce primează în interesele societății⁹. Bineînțeles că nu întotdeauna există asociați care să pună la dispoziția societății majoritatea capitalului social; din aceste considerente, scopul este de a cumula cât mai multe capitaluri neînsemnate ca valoare dar care împreună pot constitui o valoare consistentă ce ar face posibilă începerea unei afaceri de proporții.

Prin prisma acestei imposibilități, de natură obiectivă, de a constitui o valoare atât de mare de către câteva persoane¹⁰, pentru a pune la dispoziția societății comerciale pe acțiuni sumele necesare întreprinderii demersurilor mercantile, societatea comercială pe acțiuni capătă valențe de accesibilitate, oricine putând face parte din structura acționariatului fără a contribui cu valori exorbitante.

⁵ I.L. Georgescu, *Drept comercial român*, vol. II, Ed. All Beck Restitutio, București, 2002, pag. 17; M. Bratiș, *Constituirea societății comerciale pe acțiuni*, Ed. Hamangiu, București, 2008, pag. 1; St.D. Cârpenaru, *Tratat de drept comercial român*, Ed. Universul Juridic, București, 2009, pag. 163 și 347 (citată în continuare *Tratat 2009*); G. Tița-Nicolescu, *Tratat de dreptul afacerilor. Persoanele juridice*, vol. I, Ed. Wolters Kluwer, București, 2010, pag. 104.

⁶ I. Turcu, *Tratat teoretic și practic de drept comercial*, vol. II, Ed. C.H. Beck. București, 2008, pag. 364 (citată în continuare *Tratat II*); D. Șandru, *Societățile comerciale în Uniunea Europeană*, Ed. Universitară, București, 2006, pag. 57.

⁷ Y. Guyon, *Droit des affaires*, tome 1, 12e édition, Ed. Economica, Paris, 2003, pag. 275. Această eficacitate financiară și limitarea răspunderii acționarilor explică dezvoltarea rapidă a societății comerciale pe acțiuni. De fapt, se consideră că suportarea unui risc limitat ar fi principalul factor determinant în luarea hotărârii de a forma o companie - N. Bourne, *Principles of company law*, 3rd edition, Cavendish Publishing Limited, United Kingdom, 1998, pag. 1.

⁸ J. Mestre. M. Pancrazi, *Droit commercial. Droit interne et aspects de droit international*, 27e édition, Ed. L.G.D.J., Paris, 2006, pag. 346. Se discută despre lipsa importanței calității persoanei acționarului în desfășurarea activității societății, contând valoarea capitalului și nu cel care îl aduce.

⁹ St.D. Cârpenaru, *Tratat 2009*, pag. 347.

¹⁰ I.L. Georgescu, op. cit., vol. II, pag. 17. În această concepție se consideră că societatea pe acțiuni are ca destinație economiile marelui public pe care le va absorbi. Societății comerciale pe acțiuni îi lipsește caracterul *intuitu personae* ce se regăsește la celelalte forme de societate comercială fiind dominată de ideea de capital.

Societatea comercială pe acțiuni este considerată¹¹ a fi armatura regimului capitalist prin prisma instrumentelor cu care jonglează: sumele mari de bani. Dovada importanței societăților comerciale pe acțiuni în ceea ce privește apariția și dezvoltarea marelui comerț stau primele societăți constituite din interese coloniale: Compania Olandeză a Indiilor Orientale, Compania Olandeză a Indiilor Occidentale, Compania Suedeză Meridională¹². Aceste mari companii au făcut posibil pregresul societății și realizarea marilor lucrări tehnice ale lumii contemporane numai prin intermediul capitalului social acumulat și a mijloacelor tehnice corespunzătoare efortului susținut.

Motivul existenței societății comerciale îl reprezintă insuficiența economică și financiară a persoanei fizice, în mod individual, de a face față dezideratelor comerțului¹³. Acest minunat instrument al capitalismului modern, societatea comercială pe acțiuni, s-a dezvoltat exploziv abia în secolul al XIX-lea, ca urmare a acumulării de capital și a expansiunii tehnice a societății¹⁴.

¹¹ G. Ripert, R. Roblot, *Traité de droit commercial*, tome 1, vol. 2, 18e édition, Ed. L.G.D.J., Paris 2002, pag. 2. Se mai consideră faptul că societatea comercială reprezintă, cel puțin în dreptul francez, sigura modalitate de a limita acțiunea creditorilor asupra patrimoniului. În acest sens, datoriile contractate de către societate nu pot fi executate, în principiu, decât asupra patrimoniului social, fără a se purta asupra patrimoniului asociaților. A se vedea și G. Tița-Nicolescu, op. cit., pag. 104; O. Corsiuc, E. Giurgea, *Drept comercial*, Ed. Lumina Lex, București, 2009, pag. 96.

¹² I.L. Georgescu, op. cit., vol. II, pag. 9; R. Motica, L. Bercea, *Drept comercial român*, Ed. Lumina Lex, București, 2005, pag. 89; C. Bîrsan, V. Dobrinou, Al. Țiclea, M. Toma, *Societățile comerciale. Organizarea, funcționarea, răspunderea, T.V.A.*, Casa de editură și presă „Șansa” S.R.L., București, 1993, pag. 6.

¹³ M. Juglart, B. Ippolito, *Les sociétés commerciales. Cours de droit commercial*, 2e volume, 10e édition, Ed. Montchrestien, Paris, 1999, pag. 7; St.D. Cârpenaru, *Tratat 2009*, pag. 161; I. Schiau, *Drept comercial*, Ed. Hamangiu, București, 2009, pag. 89; N. Dominte, *Organizarea și funcționarea societăților comerciale*, Ed. C.H. Beck, București, 2008, pag. 3; S. Popa, *Drept comercial. Teorie și practică judiciară*, Ed. Universul Juridic, București, 2009, pag. 129 (citată în continuare *Comercial 2009*).

¹⁴ Ph. Merle, *Droit commercial. Sociétés commerciales*, 11e édition, Ed. Dalloz, Paris, 2007, pag. 277; M. Cozian, A. Viandier, F. Deboissy, *Droit des sociétés*, 20e édition, Ed. Litec, Paris, 2007, pag. 228; J. Moulin, *Droit des sociétés*, Ed. Gualino, Paris, 2006, pag. 267.

Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale¹⁵ nu cuprinde o definiție a societății comerciale pe acțiuni. În definirea acesteia trebuie să se apeleze la dispozițiile art. 1881 C.civ. care cuprind definiția generală a contractului de societate. Astfel, potrivit acestora, prin contractul de societate două sau mai multe persoane se obligă reciproc să coopereze pentru desfășurarea unei activități și să contribuie la aceasta prin aporturi bănești, în bunuri, în cunoștințe specifice sau prestații, cu scopul de a împărți beneficiile sau de a se folosi de

¹⁵ Textul republicat al legii a fost publicat în Monitorul Oficial nr. 1.066 din 17 noiembrie 2004. Aceasta este forma actualizată până la data de 17 aprilie 2009, cu modificările și completările aduse de: Legea nr. 302 din 24 octombrie 2005; Legea nr. 164 din 15 mai 2006; Legea nr. 85 din 5 aprilie 2006; Legea nr. 441 din 27 noiembrie 2006; Legea nr. 516 din 29 decembrie 2006; O.U.G. nr. 82 din 28 iunie 2007; O.U.G. nr. 52 din 21 aprilie 2008; Legea nr. 284 din 14 noiembrie 2008; Legea nr. 88 din 8 aprilie 2009; O.U.G. nr. 43 din 5 mai 2010; O.U.G. nr. 54 din 23 iunie 2010; O.U.G. nr. 90 din 29 septembrie 2010; Legea nr. 202 din 25 octombrie 2010; O.U.G. nr. 37 din 13 aprilie 2011; Legea nr. 71 din 3 iunie 2011; O.U.G. nr. 2 din 28 februarie 2012. Republicată în temeiul art. XII din titlul II al cărții a II-a din Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 279 din 21 aprilie 2003, cu modificările ulterioare, dându-se textelor o nouă numerotare. Legea nr. 31/1990 a mai fost republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 33 din 29 ianuarie 1998, iar ulterior a fost modificată și completată prin:

- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 16/1998 pentru prorogarea termenului prevăzut la art. VI alin. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 32/1997 pentru modificarea și completarea Legii nr. 31/1990 privind societățile comerciale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 359 din 22 septembrie 1998, aprobată prin Legea nr. 237/1998, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 477 din 11 decembrie 1998;
- Legea nr. 99/1999 privind unele măsuri pentru accelerarea reformei economice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 236 din 27 mai 1999, cu modificările ulterioare;
- O.U.G nr. 75/1999 privind activitatea de audit financiar, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 598 din 22 august 2003, cu modificările ulterioare;
- Legea nr. 127/2000 pentru modificarea și completarea art. 156 din Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 345 din 25 iulie 2000;
- O.U.G nr. 76/2001 privind simplificarea unor formalități administrative pentru înregistrarea și autorizarea funcționării comercianților, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 413 din 14 iunie 2002, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 314/2001 pentru reglementarea situației unor societăți comerciale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 338 din 26 iunie 2001, cu modificările și completările ulterioare;
- O.U.G nr. 102/2002 privind unele masuri pentru stimularea cererii de atribuire a folosinței gratuite și a investițiilor în imobilele ce fac obiectul O.U.G nr. 168/2001 privind punerea în valoare a construcțiilor zootehnice dezafectate, destinate creșterii, îngrășării și exploatarei animalelor, precum și a fabricilor de nutrețuri combinate dezafectate, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 673 din 11 septembrie 2002, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 78/2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 194 din 26 martie 2003, cu modificările ulterioare;
- Legea nr. 161/2003 privind unele masuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, cu modificările ulterioare;
- Legea nr. 297/2004 privind piata de capital, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 571 din 29 iunie 2004.

economia ce ar putea rezulta¹⁶. Orice societate trebuie să aibă drept obiect un obiect licit și să fie contractată spre folosul comun al părților.

Având reperatele dreptului civil în materie de societate în general, se poate contura o definiția a societății în funcție de particularitățile acesteia. Aceasta este un contract potrivit căruia două sau mai multe persoane, asociați, se înțeleg să pună în comun anumite valori pentru a desfășura împreună anumite activități, în vederea realizării și împărțirii beneficiilor care vor rezulta și, în eventualitatea obținerii de pierderi, suportarea acestora¹⁷.

¹⁶ Am putea adăuga acestei definiții și obligativitatea ca asociații să suporte eventualele pierderi pe care le-ar putea înregistra societatea. Prin urmare, definiția societății ar fi: societatea este un contract prin care două sau mai multe persoane se învoiesc să pună ceva în comun, cu scopul de a împărți foloasele ce ar putea deriva și să suporte eventualele pierderi ce ar putea rezulta din desfășurarea activității. Este evident că asociații pleacă la drum în activitatea comercială cu scopul, dar mai ales dorința, de a obține profit. Totuși nu întotdeauna aceștia reușesc să încheie exercițiul financiar cu un excedent astfel încât, în cazul în care societatea va obține pierderi, ei vor trebui să le suporte și pe acestea. O astfel de definiție care să cuprindă și obligațiile asociaților de a suporta și eventualele pierderi se regăsește în Fr. Deak, *Tratat de drept civil. Contracte speciale*, vol. III, ed. a 4-a, Ed. Universul Juridic, București, 2007, pag. 124; St.D. Cârpenaru, L. Stănciulescu, V. Nemeș, *Contracte civile și comerciale*, Ed. Hamangiu, București, 2009, pag. 163.

¹⁷ A se vedea și St.D. Cârpenaru, *Tratat 2009*, pag. 168-169; I. Schiau, op. cit., pag. 87; I. Filipescu, A. Filipescu, *Tratat de drept internațional privat*, Ed. Universul Juridic, București, 2008, pag. 255-256; O. Corsiuc, E. Giurgea, op. cit., pag. 99; I. Macovei, *Instituții în dreptul comerțului internațional*, Ed. Junimea, Iași, 1987, pag. 101 (citată în continuare *Instituții*); D. Sitaru, *Dreptul comerțului internațional. Partea generală*, Ed. Universul Juridic, București, 2008, pag. 163; I. Macovei, *Dreptul comerțului internațional*, vol. I, Ed. C.H. Beck, București, 2006, pag. 97 (citată în continuare *Comerț*); C. Bîrsan, V. Dobrinou, Al. Țiclea, M. Toma, op. cit., pag. 8; D. Popescu, *Contractul de societate*, Ed. Lumina Lex, București, 1996, pag. 11; R. Motica, L. Bercea, op. cit., pag. 89 și urm.; D. Șandru, op. cit., pag. 59 și urm.; E. Safta-Romano, *Unele aspecte mai importante ale contractului de societate civilă*, în *Dreptul nr. 2/1992*, pag. 26 și urm.; S. Popa, *Comercial 2009*, pag. 132; G. Țița-Nicolescu, op. cit., pag. 23; Gh. Piperea, *Natura juridică a societății comerciale unipersonale*, în *Revista de drept comercial nr. 4/2000*, pag. 74; C. Gheorghe, *Rolul voinței asociaților în constituirea societății comerciale*, în *Revista de drept comercial nr. 10/2000*, pag. 149; O. Căpățână, *Societățile comerciale în interpretarea jurisprudenței*, în *Revista de drept comercial nr. 3/1999*, pag. 5; C. Călin, *Natura juridică a contractului de societate prin care se constituie o societate comercială*, *Revista de drept comercial nr. 3/1999*, pag. 69; G. Chifan, *Natura juridică a contractului de societate comercială*, în *Revista de drept comercial nr. 6/2005*, pag. 35; D. Adrian, *Condițiile de fond și formă ale actului constitutiv al societății comerciale*, în *Revista de drept comercial nr. 10/2009*, pag. 110; S. Popa, *Societățile comerciale*, Ed. Universul Juridic, București, 2007, pag. 9 (citată în continuare *Societățile*); S. Cristea, *Dreptul afacerilor*, Ed. Universitară, București, 2008, pag. 109; Gh. Piperea, *Drept comercial*, vol. I, Ed. C.H. Beck, București, 2008, pag. 77 (citată în continuare *Cursul*); S. Angheni, M. Volonciu, C. Stoica, *Drept comercial*, ed. a 4-a, Ed. C.H. Beck, București, 2008, pag. 68; O. Căpățână, *Societățile comerciale*, Ed. Lumina, București, 1991, pag. 33; St.D. Cârpenaru, S. David, C. Predoiu, Gh. Piperea, *Legea societăților comerciale. Comentariu pe articole*, ed. a 4-a, Ed. C.H. Beck, București, 2009, pag. 9 (citată în continuare *LSC4*); I. Schiau, T. Prescure, *Legea societăților comerciale nr. 31/1990. Analize și comentarii pe articole*, ed. a 2-a, Ed. Hamangiu, București, 2009, pag. 1 (citată în continuare *Legea 2009*). Acestei definiții unii doctrinari îi mai adaugă personalitatea juridică ca element esențial al societății comerciale. Se apreciază faptul că denumirea asociați a persoanelor care participă la înființarea unei societăți comerciale nu ar fi potrivită dacă se are în vedere sensul etimologic al cuvântului societate (provine din latinescul *societas* care înseamnă întovărășire, asociație, comunitate, unire). În această idee ar trebui folosită denumirea de societar (care provine din latinescul *socius* - tovarăș, părtaș) care ar fi mai aproape de înțelesul noțiunii de societate - St.D. Cârpenaru, *Tratat 2009*, pag. 168.

În considerarea definiției societății în general, se desprind elementele esențiale ale societății comerciale care fac diferența dintre o convenție comună și contractul de societate¹⁸: învoirea asociaților de pune o valoare în comun; obligația pe care și-o iau asociații de a desfășura împreună o activitate care va deveni ulterior obiectul de activitate al societății comerciale; participarea tuturor asociaților la realizarea și împărțirea beneficiilor dar și a pierderilor suferite de-a lungul exercițiului financiar.

Substanța societății comerciale își are sorginea în art. 1881 C.civ., articol ce reprezintă izvorul și pentru societatea civilă în general. Așadar, cele două forme de societate se aseamănă în ceea ce privește scopul lucrativ, interesul asociaților (realizarea și împărțirea beneficiilor), intenția comună a asociaților de coopera, contribuția cu aporturi, exploatarea unei întreprinderi și calitatea comună a asociaților de profesioniști¹⁹.

Din cele expuse pe marginea definirii societății comerciale în general, în funcție de elementele particulare societăților de capitaluri, putem prezenta o definiție a societății comerciale pe acțiuni.

Potrivit legii societăților comerciale, societatea pe acțiuni se distinge de celelalte forme de societate prin anumite elemente particulare. Astfel, potrivit art. 3 din Legea nr. 31/1990, acționarii vor răspunde pentru obligațiile sociale numai în limita capitalului social subscris. De asemenea, capitalul social se divide în acțiuni, care mai poartă denumirea de titluri comerciale de valoare sau valori mobiliare reprezentând contribuțiile asociaților la formarea capitalului social.

Societatea comercială pe acțiuni este acea formă de societate comercială constituită prin asocierea a două sau mai multe persoane fizice sau juridice²⁰, purtând denumirea de acționari, care contribuie la formarea capitalului social prin anumite forme de participare reprezentate de titluri, denumite acțiuni, pentru a desfășura în comun o activitate comercială de amploare, răspunzând pentru obligațiile comerciale numai în limita aporturilor la capitalul social, pentru a împărți profitul rezultat sau suporta eventualele pierderi rezultate din activitatea desfășurată²¹.

Din definiția dată societății comerciale pe acțiuni se pot desprinde principalele caractere ale acesteia²²: este o societate comercială de capitaluri; se

¹⁸ St.D. Cărpenaru, *Tratat 2009*, pag. 169.

¹⁹ St.D. Cărpenaru, *Tratat 2012*, pag. 120.

²⁰ În forma inițială a Legii nr. 31/1990, art. 10, anterioară modificării acesteia prin art. I pct. 11 din Legea nr. 441/2006, numărul minim de persoane care puteau înființa o societate pe acțiuni era de cinci. În momentul de față, potrivit formei actualizate a dispozițiilor art. 10 din Legea nr. 31/1990, numărul minim de persoane care pot înființa o societate comercială pe acțiuni este de 2.

²¹ Pentru definiții ale societății comerciale a se vedea și St.D. Cărpenaru, *Tratat 2009*, Pag. 347-348; I. Schiau, op. cit., pag. 94; G. Tița-Nicolescu, op. cit., pag. 104; S. Popa, *Comercial 2009*, pag. 226; E. Cârcei, *Societățile comerciale pe acțiuni*, Ed. All Beck, București, 1999, pag. 13; M. Bratiș, op. cit., pag. 91; I. Turcu, *Tratat II*, pag. 577.

²² M. Bratiș, op. cit., pag. 91 și urm.; St.D. Cărpenaru, *Tratat 2009*, pag. 348.

constituie dintr-un număr minim de asociați, numiți acționari; diviziunea capitalului social o reprezintă acțiunea, titlu de valoare negociabil și transmisibil; răspunderea limitată a acționarilor.

B. În titlul II al lucrării am tratat principiile generale ale funcționării societății comerciale pe acțiuni cu privire particulară către organele societății (adunarea generală a acționarilor, administratori și cenzori și auditori).

Societatea comercială, deși subiect distinct de drept, titular de drepturi și obligații, beneficiind de personalitate juridică, nu are o existență de sine stătătoare (organică) ci depinde în mod esențial de asociați. De altfel, aceasta este și modalitatea prin care societatea comercială se naște, potrivit art. 1 din Legea nr. 31/1990: „În vederea desfășurării de activități cu scop lucrativ, persoanele fizice și persoanele juridice se pot asocia și pot constitui societăți comerciale ...”.

Drept urmare, societatea, ca existență, este suma manifestărilor de voință²³ a persoanelor în sensul asocierii în temeiul libertății manifestării de voință, prevăzută implicit de art. 11 C.civ., dar și a libertății asocierii prevăzută în art. 40 din Constituție²⁴.

Consecința legăturii indisolubile dintre societate și asociat o reprezintă dependența societății comerciale de organele sale de conducere care sunt compuse, în esență, din persoane fizice. Se desprinde din aceste argumente lipsa voinței naturale a societății care este dependentă de asociați²⁵.

În cadrul societății comerciale pe acțiuni există trei categorii de organe: deliberative și decizionale (adunarea generală a acționarilor), executive și de gestiune (administratorul, administratorii, consiliul de administrație, directoratul sau consiliul de supraveghere) și de control al gestiunii (cenzori sau auditori financiari).

Acționarii nu pot stabili, prin actul constitutiv, alte organe ale societății decât cele prevăzute de legea societăților comerciale.

În ceea ce privește societatea comercială pe acțiuni, Legea nr. 31/1990 cuprinde dispoziții exprese care reglementează fiecare dintre cele trei categorii

²³ Se arată faptul că voința socială a societății reprezintă ponderarea voințelor asociaților dând naștere la voința socială - C. Gheorghe, *Societăți comerciale. Voința asociaților și voința socială*, Ed. All Beck, București, 2003, pag. 8 (Citat în continuare *Voința*).

²⁴ I. Albu, *Libertatea contractuală*, în *Dreptul nr. 3/1993*, p. 29 și urm. În privința încheierii contractelor, părțile își manifestă liber voința în sensul nașterii, modificării, transmiterii și stingerii unor drepturi și obligații. Libertatea manifestării voinței părților contractante se definește ca o libertate contractuală și constituie o expresie a drepturilor și libertăților omului. Libertatea contractuală constă în dreptul unei persoane de a încheia orice contract, cu orice partener și cu clauzele pe care părțile le convin, cu singurele limite impuse de ordinea publică și bunele moravuri.

Libertatea contractuală este un principiu al dreptului privat, adică al dreptului civil și al dreptului comercial. În dreptul comercial, principiul libertății contractuale are o aplicare generală; el privește nu numai raporturile contractuale la care participă întreprinzătorii particulari (comercianți individuali ori societăți comerciale), ci și celor la care iau parte regiile autonome și societățile comerciale cu capital de stat - St.D. Cărpenaru, *Drept comercial român*, ed. a 7-a, Ed. Universul Juridic, București, 2007, pag. 405 (citată în continuare *Cursul VII*).

²⁵ St.D. Cărpenaru, *Tratat 2009*, pag. 239.

de organe ale societății: art. 110-136¹ despre adunările generale; art. 137-155¹ despre administrarea societății²⁶; art. 159-166 auditul financiar, auditul intern și cenzorii.

Mai ales în cazul societății comerciale pe acțiuni, acționarii trebuie să respecte principiul separației puterilor în cadrul societății stabilit de lege, astfel încât, atribuțiile celor trei categorii de organe societare nu pot coincide, actul constitutiv va trebui să cuprindă dispoziții distincte astfel încât să se respecte regulile de separare a acestora.

Pentru a asigura respectarea atribuțiilor conferite fiecărei categorii de organe, legea societăților comerciale stabilește și anumite interdicții ce vizează exercitarea anumitor activități. Astfel art. 125 alin. (5) din Legea nr. 31/1990 prevede faptul că membrii consiliului de administrație, directorii, membrii directoratului și ai consiliului de supraveghere sau funcționarii societății nu îi pot reprezenta pe acționari, sub sancțiunea nulității hotărârii, dacă, fără votul acestora, nu s-ar fi obținut majoritatea cerută.

Textul art. 125 alin. (5) din Legea societăților comerciale nu abordează situația în care un acționar ar fi și administrator, situație permisă implicit de către art. 126 din Legea nr. 31/1990. Prin urmare, se poate ridica problema posibilității reprezentării acționarilor de către un alt acționar dar care îndeplinește, în același timp și funcția de administrator al societății.

Încă de la început trebuie precizat faptul că numirea unuia dintre acționari în funcția de administrator reprezintă o încălcare a principiului separației puterilor în cadrul societății, regăsindu-se în mâna aceleiași persoane atât puterea deliberativă și decizională cât și puterea executivă și de gestiune. *De lege ferenda* s-ar impune interdicția, cel puțin în cazul societăților de capitaluri, a posibilității ca un acționar să îndeplinească funcția de administrator, prin prisma principiilor guvernării corporative care impun menținerea unui anumit grad de transparență și independență la nivelul conducerii societății comerciale. În aceeași notă, ar trebui instituită și interdicția posibilității ca un acționar să poată fi reprezentat în adunarea generală de către titularul unei funcții executive.

Această situație este oarecum contradictorie deoarece persoana care îndeplinește ambele calități, cea de acționar și de administrator, trebuie să participe la adunarea generală a acționarilor într-una dintre calitățile sale - de administrator sau de acționar, participarea în ambele calități fiind un vădit conflict de interese. Acesta ar trebui, ca la începutul ședinței să facă cunoscută calitatea în care înțelege să participe la ședință. În măsura în care persoana înțelege să participe la ședința adunării generale în calitate de administrator, textul art. 125 alin. (5) este pe deplin aplicabil și acesta nu va putea reprezenta pe niciunul dintre acționari.

²⁶ Art. 156, 157 și 158 din Legea nr. 31/1990 au fost abrogate de art. I pct. 111 din Legea nr. 441/2006.

Din punct de vedere legislativ, potrivit dispozițiilor art. 110 din Legea nr. 31/1990 alin. (1) adunările generale sunt ordinare și extraordinare. Pe lângă acestea mai există reglementată și adunarea specială²⁷, potrivit dispozițiilor art. 96, deoarece există posibilitatea ca titularii fiecărei categorii de acțiuni se reunesc în adunări speciale, în condițiile stabilite de actul constitutiv al societății, orice titular al unor asemenea acțiuni putând participa la aceste adunări. De asemenea un alt argument al existenței acestei categorii de adunare generală îl reprezintă și art. 116 din Legea nr. 31/1990, potrivit căruia hotărârea unei adunări generale de a modifica drepturile sau obligațiile referitoare la o categorie de acțiuni nu produce efecte decât în urma aprobării acestei hotărâri de către adunarea specială a deținătorilor de acțiuni din acea categorie. Mai mult decât atât, aceste dispoziții privind convocarea, cvorumul și desfășurarea adunărilor generale ale acționarilor se aplică și adunărilor speciale iar hotărârile inițiate de adunările speciale vor fi supuse aprobării adunărilor generale corespunzătoare.

Cu titlu de excepție, avându-se în vedere unicitatea ei, legea societăților comerciale prevede și adunarea constitutivă²⁸ în art. 20: *„Cel mai târziu în termen de 15 zile de la data închiderii subscrierii, fondatorii vor convoca adunarea constitutivă, printr-o înștiințare publicată în Monitorul Oficial al României, Partea a IV-a, și în două zile cu largă răspândire, cu 15 zile înainte de data fixată pentru adunare. Înștiințarea va cuprinde locul și data adunării, care nu poate depăși două luni de la data închiderii subscrierii, și precizarea problemelor care vor face obiectul discuțiilor”*²⁹.

²⁷ A se vedea și St.D. Cârpenaru, *Tratat 2009*, pag. 240; L. Săuleanu, *Societățile comerciale. Adunările generale ale acționarilor*, Ed. Hamangiu, București, 2008, pag. 85

²⁸ Deși legea prevede această adunare constitutivă în cazul societății comerciale pe acțiuni sau în comandită pe acțiuni constituite prin subscripție publică, nimic nu interzice ca această adunare să existe în cazul tuturor formelor de societate comercială. Pentru un punct de vedere potrivit căruia adunarea generală constitutivă nu este o veritabilă adunare generală a se vedea St.D. Cârpenaru, S. David, C. Predoiu, Gh. Piperea, *LSC4*, pag. 147-148 și 387.

²⁹ Legea nr. 31/1990 prevede în art. 20 cadrul legal al adunării constitutive în cazul societăților comerciale pe acțiuni care se constituie prin subscripție publică.

În mod asemănător cu adunarea specială, adunarea constitutivă nu este un organ de conducere al societății comerciale fiind doar o întrunire a subscriitorilor la convocarea fondatorilor care vor stabili și ordinea de zi.

În ceea ce privește problemele ce se vor discuta în cadrul adunării constitutive, art. 28 din Legea nr. 31/1990 prevede că adunarea constitutivă are următoarele obligații:

- verifică existența vărsămintelor;
- examinează și validează raportul experților de evaluare a aporturilor în natură;
- aprobă participările la profit ale fondatorilor și operațiunile încheiate în contul societății;
- discută și aprobă actul constitutiv al societății, membrii prezenți reprezentând, în acest scop, și pe cei absenți, și îi desemnează pe aceia care se vor prezenta pentru autentificarea actului și îndeplinirea formalităților cerute pentru constituirea societății;
- numește primii membri ai consiliului de administrație, respectiv ai consiliului de supraveghere, și primii cenzori sau, după caz, primul auditor financiar.

La aceste atribuții stabilite de art. 28 din Legea nr. 31/1990 se adaugă și competența adunării constitutive de a se pronunța asupra majorării sau reducerii capitalului social inițial prevăzut prin

Pe lângă cele patru categorii de adunări generale reglementate de legea societăților comerciale, doctrina și practica societară a creat adunarea mixtă³⁰ care reprezintă, de fapt, convocare și ținerea concomitent a adunării generale ordinare și extraordinare. Această adunare generală mixtă trebuie, însă, să îndeplinească condițiile specifice fiecărei adunare generală care o compune, respectiv adunarea generală ordinară și extraordinară.

Debutul în activitatea comercială se realizează de către indivizi prin luarea hotărârii de a se asocia. Asocierea, reprezintă activitatea de a se uni, a se grupa cu cineva pentru atingerea unui scop comun, a lua parte sau a face să ia parte, împreună cu alții, la o acțiune, la o inițiativă. Etimologic, termenul provine din francezul „*associer*” care la rândul-i își are sorgintea în latinescul „*associare*”.

Colaborarea asociaților trebuie să fie convergentă, adică să fie circumscrisă obiectului de activitate comercială, cunoscându-se specialitatea capacității de folosință a societății comerciale.

În ceea ce privește statutul asociaților ei se prezintă, pe planul raporturilor dintre ei, pe poziții de egalitate juridică. Egalitatea juridică în materia comerțului nu presupune în mod limitativ ca asociații să aibă aceeași participare la formarea capitalului social sau un număr proporțional de părți sociale, părți de interes sau acțiuni. Egalitatea dintre asociați presupune că aceștia au aceleași drepturi societare: dreptul de proprietate asupra diviziunilor capitalului social, dreptul de informare, dreptul de a participa la adunarea generală, dreptul de a vota, dreptul de a alege și revoca membrii structurilor de conducere, dreptul de control, dreptul la dividende, dreptul de preferință, dreptul la un preț egal, dreptul la o cotă din patrimoniul social în cazul lichidării, dreptul de a participa la conducerea societății, dreptul la protecție în cazul asociaților minoritari.

Bineînțeles că, corolarul acestor drepturi comune din materia comercială este reprezentat de drepturile persoanelor fizice ca drepturile fundamentale ale omului sau drepturile constituționale, pe care le are orice individ, fără discriminare în funcție de rasă, sex, vârstă, etnie, religie, apartenență politică, păreri doctrinare etc.

Deși societatea comercială este compusă, formată, din voințele tuturor asociaților, voința ei nu prezintă cumulul acestora ci este o voință nouă, distinctă

prospectul de emisiune la nivelul subscripției. Principalele obligații ale adunării constitutive sunt: discutarea clauzelor actului constitutiv, verificarea operațiunilor premergătoare și redactarea actului constitutiv.

A se vedea și I.L. Georgescu, op. cit., vol. II, pag. 240; St.D. Cărpenaru, S. David, C. Predoiu, Gh. Piperea, *LSC4*, pag. 166.

³⁰ Din punct de vedere legal nu există nicio dispoziție a legii societății comerciale care să interzică în vreun fel ținerea celor două adunări în același timp. Având în vedere caracterul permisiv al normelor juridice specific dreptului privat, rezultă fără îndoială că legiuitorul a permis tacit ca cele două adunări să poată să aibă loc deodată ceea ce ar scuti societatea de cheltuielile aferente convocării separate a celor două adunări dar și o economie de timp. În acest sens - C.A. Pitești, s. com. și de cont. adm., dec. nr. 10/R/C/2003 în *Pandectele Române*, nr. 6/2003, pag. 96 *apud* C. Cucu, M. Gavriș, C. Bădoiu, C. Haraga, op. cit., pag. 198. A se vedea și St.D. Cărpenaru, *Tratat 2009*, pag. 243; St.D. Cărpenaru, S. David, C. Predoiu, Gh. Piperea, *LSC4*, pag. 388;

de componentele ei. Astfel, voințele individuale ale asociațiilor, manifestate în adunarea generală, devin o voință colectivă ce formează voința socială a societății³¹.

Deoarece voința socială reprezintă voința majorității ea este obligatorie și hotărâtoarea în viața societății comerciale. Caracterul instituțional al entității colective face ca voința acesteia să tranșeze voințelor asociațiilor căpătând propria autonomie³².

Totuși, pe durata vieții societății comerciale, rolul voințelor asociațiilor nu se reduce doar la formarea voinței sociale, distincte, ponderate, în proporțiile stabilite de lege și de actul constitutiv, ci acestea subzistă și independent de voința socială.

Așa cum se enunță prin definiția societății comerciale aceasta este o grupare de persoane constituită pe baza contractului de societate și beneficiind de personalitate juridică în care asociații se înțeleg să pună în comun anumite bunuri pentru exercitarea unor activități de producție, comerț sau prestări servicii în scopul realizării și împărțirii profitului rezultat³³.

Din punct de vedere etimologic, noțiunea de „guvernare corporativă” își are sorginea în greaca și latina antică. Cuvântul *corporativ* derivă din latinescul *corpus* care înseamnă corp, care, la rându-i, se transformă în verbul latin *corporare* care semnifică „a se forma într-un singur corp”, în timp ce o corporație reprezintă un corp de persoane ceea ce este un grup de persoane autorizate să se comporte, să acționeze ca un întreg, în nume propriu.

Cuvântul guvernare vine din greaca latinizată - *gubernatio*, însemnând conducere, management. Acest *gubernatio* provine, la rându-i, din greaca antică - *kybernao* care înseamnă a direcționa, a conduce, a ghida, a se purta ca un pilot³⁴.

³¹ C. Gheorghe, *Voința*, pag. 6.

³² Chiar practică judecătorească a statuat aceste aspecte, Curtea Supremă de Justiție, secția comercială, dispunând în decizia numărul 293/19.07.1993 „*Voința persoanei juridice, ca subiect de drept, produce efecte juridice în condițiile în care se exprimă în condițiile legii. În cadrul societăților comerciale, voința persoanei juridice se realizează prin voința celor ce o compun, constituite în adunarea generală a societăților*”. O altă decizie a Curții Supreme de Justiție numărul 2310/1997 dispune: „*Voințele individuale (...) exprimate în actul adițional menționat, au devenit voință colectivă, care constituie voință socială, respectiv voința societății comerciale ca persoană juridică*”.

³³ St.D. Cărpenaru, *Tratat 2009*, pag. 172. Pentru o altă definiție dată societății comerciale a se vedea și St.D. Cărpenaru, S. David, C. Predoiu, Gh. Piperea, *LSC4*, pag. 14; Gh. Piperea, *Cursul*, vol. I, pag. 80; I. Schiau, T. Prescure, *Legea societăților comerciale nr. 31/1990. Analize și comentarii pe articole*, Ed. Hamangiu, București, 2007, pag. 1 și urm. (citată în continuare *Legea 2007*); O. Corsiuc, E. Giurgea, op. cit., pag. 102; I. Schiau, op. cit., pag. 87 și urm.; I.L. Georgescu, *Drept comercial român*, vol. I, Ed. All Beck Restitutio, București, 2002, pag. 397 și urm.; R. Motica, V. Popa, *Drept comercial român și drept bancar*, Ed. lumina Lex, București, 1999, pag. 89 și urm.; R. Motica, L. Bercea, op. cit., pag. 89 și urm.; S. Angheni, M. Volonciu, C. Stoica, op. cit., pag. 68 și urm.; S. Popa, *Drept comercial. Teorie și practică judiciară*, Ed. Universul Juridic, București, 2008, pag. 131 și urm. (citată în continuare *Comercial 2008*); I. Turcu, *Tratat II*, pag. 361 și urm.

³⁴ A se vedea și F. Stârc-Meclejan, *Reflecția principiilor guvernantei corporative asupra reformei reglementării consiliului de administrație al societății pe acțiuni*, în *Pandectele române - supliment cu*

Primordial pentru guvernarea corporativă este crearea unui echilibru între organele societății comerciale pentru o protecție sporită a acționarilor, majoritari dar mai ales minoritari, în vederea obținerii constante de bunăstare, creștere economică, eficiență, randament și încredere în economia de piață concurențială³⁵.

Guvernarea corporativă își propune evaluarea economiilor statelor și implementarea celor mai bune mecanisme de funcționare societară estrase dintr-o largă experiență de drept societară³⁶.

Deși la origine scopul guvernării corporative a fost acela de a proteja investitorii iar aplicabilitatea acestui sistem de conducere a societății comerciale a fost restrâns numai la societățile comerciale cotate pe bursă (tranzacționate, publice), astăzi asistăm la o extindere a sistemului de guvernare corporativă și la alte tipuri de societăți comerciale care nu sunt tranzacționate pe bursă. Totuși, nu se poate vorbi despre o implementarea a guvernării corporative la societățile comerciale de mici dimensiuni întrucât rezultatele nu ar fi cele scontate, sistemul fiind conceput pentru marile afaceri, pentru companiile de mari dimensiuni care desfășoară activități de anvergură, și care au nevoie de a atrage capital în mod rapid și eficient. Însemnătatea scăzută a guvernării corporative pentru societățile comerciale de mici dimensiuni se justifică și prin aceea că, neexistând o separare a puterilor între asociați și conducere, administrarea se realizează chiar de către deținătorii companiei, aceștia fiind într-un număr redus. De altfel, în această categorie de societăți, nu există acționari minoritari, asociații, de regulă, deținând un număr egal de acțiuni, deci o participare egală la capitalul social.

Administratorii reprezintă un organism esențial în structura organizatorică a societății comerciale, având atribuții atât în sfera gestiunii interne dar și în ceea ce privește relațiile cu terții, reprezentarea societății³⁷. Prin operațiuni de

Lucrările conferinței internaționale bienale organizate de Facultatea de Drept din cadrul Universității de Vest din Timișoara 2006, 2007, pag. 624 și urm.

³⁵ Legea nr. 441/2006 pus în aplicare Principiile O.E.C.D. 2004 prin instituirea unor obligații în sarcina societăților comerciale pe acțiuni, ca de exemplu: sistemul bicefal de conducere (directorat și consiliul de supraveghere, administratorul independent, interzicerea administratorului să cumuleze această funcție cu contractul de muncă, capitalul autorizat etc. A se vedea și St.D. Cârpenaru, *Reglementarea societăților comerciale în dreptul român, între tradiție și exigențele armonizării cu reglementările Uniunii Europene*, în *Ad honorem Stanciu D. Cârpenaru*, Ed. C.H. Beck, București, 2006, pag. 10 și urm.; Gh. Piperea, *Modernizarea legislației societăților comerciale*, în *Ad honorem Stanciu D. Cârpenaru*, Ed. C.H. Beck, București, 2006, pag. 19 și urm.; V. Peligrad, *Reforma Legii nr. 31/1990 și armonizarea cu aquis-ul comunitar (propuneri legislative)*, în *Ad honorem Stanciu D. Cârpenaru*, Ed. C.H. Beck, București, 2006, pag. 28; I. Rădulețu, *Administrarea societății pe acțiuni și drepturile acționarilor - noi principii de guvernare corporativă în Legea nr. 31/1990*, în *Ad honorem Stanciu D. Cârpenaru*, Ed. C.H. Beck, București, 2006, pag. 152 și urm.; C. Gheorghe, *Guvernanța corporativă - motor al evoluției societăților comerciale în contextul globalizării*, în *Ad honorem Stanciu D. Cârpenaru*, Ed. C.H. Beck, București, 2006, pag. 173 și urm.; M. Fercală, *Originea și evoluția conceptului corporate governance în sistemul de drept anglo-american*, în *Ad honorem Stanciu D. Cârpenaru*, Ed. C.H. Beck, București, 2006, pag. 192 și urm.

³⁶ C. Gheorghe, loc. cit., pag. 173.

³⁷ I.L. Georgescu, op. cit., vol. II, pag. 375-376; N. Dominte, op. cit., pag. 240. În sensul exercitării funcției de administrator de către o persoană juridică a se vedea C. Stoica, *Exercitarea funcției de*

gestiune se înțeleg acele acte juridice pe care le reclamă desfășurarea activității societății și implicit realizarea obiectului de activitate al societății, acestea fiind acte de conservare, acte de administrare și acte de dispoziție³⁸.

Administratorii îndeplinesc în mod cotidian operațiunile de natura comerțului societății comerciale, intrând în raporturi cu terții pentru satisfacerea interesului social, întru îndeplinirea obiectului de activitate.

Fie că se referă la anumite operațiuni determinate, fie că vizează acte normale de conducere, voința socială este valorificată de către organele de conducere, administratorii³⁹. Administratorul are putere de decizie deplină, pentru toate operațiunile de gestiune, excepție făcând doar acele acte care sunt atribuite sau rezervate de lege altor organe ale societății și a celor care sunt interzise de actul constitutiv⁴⁰.

Noțiunea de administrator, generic, desemnează o persoană care conduce o administrație sau un serviciu de administrație, un serviciu în administrația statului. Un alt sens al noțiunii de administrator vizează persoană împuternicită de consiliul de administrație al unei societăți să conducă societatea. O altă definiție a noțiunii de administrator dată în doctrină consideră că prin noțiunea de administrator al unei societăți comerciale se înțelege persoana fizică sau juridică prin reprezentantul său permanent, asociată sau din afara societății, care în baza împuternicirii rezultate din mandatul încredințat și din normele specifice legii nr. 31/1990, transpune în practică voința societății prin exercitarea oricăror operațiuni cerute pentru ducerea la îndeplinire a obiectului de activitate și a voinței sociale exceptând restricțiile prevăzute de lege sau de actul constitutiv⁴¹. Potrivit unei alte opinii⁴² administratorii reprezintă structura cea mai proeminentă a societății comerciale cu o existență organică, receptată ca fiind, volițional, societatea însăși. O altă definiție doctrinară⁴³ caracterizează administratorul societății comerciale ca fiind organul operativ principal și

administrator al unei societăți comerciale de către o persoană juridică, în Revista de drept comercial, nr. 1/1995, pag. 87 și urm.

³⁸ St.D. Cârpenaru, S. David, C. Predoiu, Gh. Piperea, *LSC3*, pag. 229.

³⁹ I.L. Georgescu, op. cit., vol. II, pag. 375; R. Motica, V. Popa, op. cit., pag. 103 și urm.

⁴⁰ St.D. Cârpenaru, S. David, C. Predoiu, Gh. Piperea, *LSC3*, pag. 240; Gh. Piperea, *Obligațiile și răspunderea administratorilor societăților comerciale. Noțiuni elementare*, Ed. All Beck, București, 1998, pag. 83 (citată în continuare *Răspunderea*); Y. Guyon, op. cit., pag. 248-251. Totuși, potrivit art. 150 din Legea nr. 31/1990, acte de dispoziție pe care le poate efectua un administrator comportă limitări.

⁴¹ E. Munteanu, *Regimul juridic al administratorilor în societățile comerciale*, Ed. All Beck, București, 2000, pag. 37.

⁴² C. Gheorghe, *Voința*, pag. 93. În continuare se explică fundamentul identificării administratorului cu societatea însăși prin aceea că pentru terți, în raporturile juridice în care intră cu societatea respectivă, aceasta este reprezentată de organele sale de conducere.

⁴³ Gh. Piperea, *Răspunderea*, pag. 1. Potrivit autorului, deși în raport cu administratorul, adunarea generală și organele de control au puteri mult mai întinse, totuși în mâna acestuia se concentrează adevărata putere de decizie materializându-se în stabilirea politicii economice a societății, aprobată mecanic de adunarea generală.

permanent al societății, elementul cel mai dinamic din structura funcțională și de organizare a societății.

Puterile administratorului se manifestă pe două planuri: pe plan intern și pe plan extern⁴⁴. Astfel, administratorul are atribuții în ceea ce privește gestiunea internă a societății dar și cu privire la reprezentarea⁴⁵ societății în raporturile cu terții⁴⁶.

În concret, pentru fiecare dintre cele cinci forme ale societății comerciale, Legea nr. 31/1990 prevede dispoziții distincte în ceea ce privește administrarea și conducerea acestora.

Activitatea societăților comerciale reprezintă un ansamblu complex de activități de producție, comerț și prestări servicii, de o mare varietate și într-un număr ridicat de operațiuni. Având în vedere pluritatea și varietatea de activități, acționarii vor avea nevoie să dețină în permanență controlul afacerii, atât din punct de vedere al politicilor de afaceri dar mai ales din punct de vedere contabil și financiar. De altfel, funcționarea societății la parametri optimi nu poate fi asigurată decât printr-o disciplină și rigoare desăvârșite, iar această strictețe nu poate fi impusă și menținută decât printr-un control riguros al activității societății comerciale.

Drept urmare, organele decizionale și deliberative ale societății trebuie să exercite un control permanent și complet asupra activității pe care o desfășoară organele de administrare și gestiune ale societății.

Acest control se exercită, în ceea ce privește societatea comercială pe acțiuni, prin intermediul unor organe speciale, care au această destinație, respectiv cenzorii și auditorii.

Legea societăților comerciale reglementează în titlul III, capitolul IV secțiunea a IV-a auditul financiar, auditul intern și cenzorii societății comerciale pe acțiuni⁴⁷.

Controlul gestiunii societății comerciale se realizează în mod diferit, potrivit dispozițiilor legii societăților comerciale. Astfel, art. 160 alin. (1) din Legea nr. 31/1990 prevede că situațiile financiare ale societăților comerciale

⁴⁴ St.D. Cârpenaru, S. David, C. Predoiu, Gh. Piperea, *LSC3*, pag. 229-231; Gh. Piperea, *Societăți*, pag. 133-134; I. Schiau, T. Prescure, *Legea 2007*, pag. 231-235.

⁴⁵ Se consideră în doctrină faptul că administratorul căruia i se conferă și puterea de reprezentare reprezintă un organ al societății, lui conferindu-i-se de către asociați dreptul de „semnătură socială”, de a exprima voința juridică a societății și de a angaja responsabilitatea juridică a acesteia față de terți. Opus acestui administrator este *administratorul ordinar*, care are doar atribuții privind gestiunea internă a societății - Gh. Piperea, *Răspunderea*, pag. 84-85.

⁴⁶ C.S.J., s. com., dec. nr. 264/1997, în *Dreptul*, nr. 10/1997, pag. 120. Putere de a reprezenta societatea este distinctă de atribuțiile de gestiune internă, ea aparține numai administratorilor cărora li s-a acordat în mod explicit.

⁴⁷ A se vedea și O.-M. Carsiuc, *Cenzorii societăților comerciale și auditul financiar*, în *Revista de drept comercial*, nr. 1/2006, pag. 87 și urm.

supuse obligației legale de auditare vor fi auditate de către auditori financiari - persoane fizice sau persoane juridice - în condițiile prevăzute de lege⁴⁸.

În cazul în care societățile comerciale pe acțiuni optează pentru sistemul dualist de administrare atunci ele vor fi supuse, în mod obligatoriu, auditului financiar.

Societățile comerciale pe acțiuni ale căror situații financiare anuale sunt supuse auditului financiar, potrivit dispozițiilor legii sau în temeiul hotărârii acționarilor, trebuie să organizeze auditul intern⁴⁹, în conformitate cu normele elaborate de Camera Auditorilor Financiari din România.

În cazul societăților comerciale care nu sunt supuse obligației de auditare financiară a situațiilor financiare anuale, potrivit art. 160 alin. (4) din Legea nr. 31/1990, adunarea generală ordinară a acționarilor va hotărâ contractarea auditului financiar sau numirea cenzorilor, după caz.

În cazul societăților comerciale ale căror situații financiare anuale sunt supuse obligației auditării financiare, există posibilitatea de a nu se numi cenzori, rolul acestora fiind suplinit de auditorul financiar.

C. În titlul III am abordat primul sistem de conducere al societății pe acțiuni, sistemul unitar, analizând statutul administratorului, consiliul de administrație și directorii societății.

În doctrină⁵⁰ problema naturii juridice a raporturilor dintre societate și administrator este prezentată în mod diferit.

⁴⁸ Potrivit art. 5 din Ordinul Ministerului Finanțelor Publice nr. 3055 din 29 octombrie 2009 pentru aprobarea reglementărilor contabile conforme cu directivele europene și art. 3 din Ordinul Ministerului Finanțelor Publice nr. 3055/2009.

⁴⁹ Potrivit art. 2 din O.U.G. nr. 75/1999 privind activitatea de audit financiar auditul financiar reprezintă activitatea efectuată de auditorii financiari în vederea exprimării unei opinii asupra situațiilor financiare sau a unor componente ale acestora, exercitarea altor misiuni de asigurare și servicii profesionale potrivit standardelor internaționale de audit și altor reglementări adoptate de Camera Auditorilor Financiari din România, denumită în continuare Camera. Auditul financiar cuprinde și auditul statutar, desfășurat potrivit legii. Auditul intern, potrivit art. 21 și 22 din O.U.G. nr. 75/1999 reprezintă activitatea de examinare obiectivă a ansamblului activităților entității economice în scopul furnizării unei evaluări independente a managementului riscului, controlului și proceselor de conducere a acestuia. Această activitate are ca obiective: a) verificarea conformității activităților din entitatea economică auditată cu politicile, programele și managementul acestuia, în conformitate cu prevederile legale; b) evaluarea gradului de adecvare și aplicare a controalelor financiare și nefinanciare dispuse și efectuate de către conducerea unității în scopul creșterii eficienței activității entității economice; c) evaluarea gradului de adecvare a datelor/informațiilor financiare și nefinanciare destinate conducerii pentru cunoașterea realității din entitatea economică; d) protejarea elementelor patrimoniale bilanțiere și extrabilanțiere și identificarea metodelor de prevenire a fraudelor și pierderilor de orice fel.

⁵⁰ St.D. Cârpenaru, *Cursul VIII*, pag. 238-240; I.L. Georgescu, op. cit., vol. II, pag. 397-406; Gh. Piperea, *Societățile*, pag. 124-125; N. Dominte, op. cit., pag. 241-251; C. Gheorghe, *Voința*, pag. 94-99; Gh. Piperea, *Răspunderea*, pag. 60-67; S. Angheni, M. Volonciu, C. Stoica, op. cit., pag. 116-117; S. Popa, *Comercial 2008*, pag. 166-175; S. Cristea, *Dreptul afacerilor pentru învățământul economic*, Ed. Universitară, București, 2008, pag. 163-197; D. Șandru, op. cit., pag. 236-259.; Gh. Piperea, *Cursul*, pag. 201-204; St.D. Cârpenaru, S. David, C. Predoiu, Gh. Piperea, *LSC3*, pag. 232-236 și 430 și urm; I. Schiau, T. Prescure, *Legea 2007*, pag. 235-237; C. Cucu, M. Gavriș, C. Bădoiu, C. Haraga, op. cit., pag. 136-137; C. Roșu, *Natura juridică a raporturilor dintre administrator și societatea*

Opinia clasică susținea calificarea acestor raporturi juridice ale societății cu administratorul ca izvorând dintr-un contract de mandat de drept comun⁵¹. Această concepție se baza pe dispozițiile Codului comercial român care exprima, în art. 122 și 123⁵², că societatea anonimă se administrează de unul sau mai mulți mandatar temporari iar aceștia răspund de executarea mandatului lor.

Această concepție clasică își avea sorgintea în dispozițiile franceze ale Codului comercial (art. 31) și Legea din 24 iulie 1867 (art. 22) care, în mod identic, prevedea posibilitatea administrării societății anonime de unul sau mai mulți mandatar temporari⁵³.

Doctrina modernă⁵⁴, într-una dintre opiniile formulate, a considerat că ideea de mandat este absorbită de conceptul mai larg al reprezentării, avându-se în vedere faptul că funcția administratorului este marcată de exigențele ordinii publice. Ca atare, natura juridică a mandatului ar fi cu un conținut legal, asemănător tutorelui⁵⁵.

Potrivit unei alte opinii inspirată de curentul organicist, s-a considerat că administratorul este un organ prin care societatea își realizează activitatea, extrăgându-și puterea din lege și nu din contractul cu societatea sau cu asociații⁵⁶. Acestei opinii i se opune teoria contractualistă care privește funcția de administrator ca un simplu mandatar al societății, revocabil *ad nutum*⁵⁷.

comercială, în în Revista de drept comercial, nr. 4/2001, pag. 80; C. Roșu, *Natura juridică a funcției administratorilor societăților comerciale în dreptul francez*, în Revista de drept comercial, nr. 10/2002, pag. 162 și urm.; C. Bîrsan, V. Dobrinou, Al. Țiclea, M. Toma, op. cit., pag. 82-83; C. Roșu, *Contractele de mandat și efectele lor în dreptul civil și comercial*, Ed. Lumina Lex, București, 2003, pag. 216 și urm.

⁵¹ D.D. Gerota, op. cit., pag. 85-86.

⁵² Art. 122 și 123 C.com au fost abrogate de art. 287 din Legea nr. 31/1990.

⁵³ Ph. Merle, op. cit., pag. 412-413. Inovațiile au fost aduse în legislația franceză de către Legea din 24 iulie 1966, lege care a oferit posibilitatea de a opta între sistemul clasic de administrare societății comerciale (consiliul de administrație și un președinte) și sistemul nou, inspirat din dreptul german, directoratul și consiliul de supraveghere.

⁵⁴ Opinii regăsite în St.D. Cârpenaru, *Cursul VIII*, pag. 239 și I.L. Georgescu, op. cit., vol. II, pag. 397

⁵⁵ I.L. Georgescu, op. cit., vol. II, pag. 397.

⁵⁶ S. David, F. Baias, *Răspunderea civilă a administratorului societății comerciale*, în Dreptul, nr. 8/1992, pag. 13 și urm.; E. Munteanu, *Unele aspecte privind statutul juridic al administratorilor societăților comerciale (II)*, în Revista de drept comercial, nr. 4/1997, pag. 76-82. În acest sens administratorul nu este considerat ca fiind un subiect de drept distinct de societate, ci este o parte integrantă a societății acționând în temeiul puterilor conferite de lege.

⁵⁷ I.L. Georgescu, op. cit., vol. II, pag. 399; St.D. Cârpenaru, *Administrarea societăților comerciale în reglementarea Legii nr. 31/1990*, în Revista de drept comercial, nr. 2/1993, pag. 33; O. Căpățână, *Caracteristicile generale ale societăților comerciale*, în Dreptul, nr. 9-12/1990, pag. 14; Codul comercial adnotat, Ed. Tribuna Craiova, Craiova, 1994, pag. 170, nota 2; M. Juglart, B. Ippolito, op. cit., pag. 167-170; I. Schiau, T. Prescure, *Legea 2007*, pag. 233-234. Oponenții teoriei organiciste argumentează că administratorul nu poate fi organ al societății întrucât el nu contribuie la formarea voinței sociale, ci la executarea acesteia. În acest sens, a se vedea și C. Gheorghe, *Voința*, pag. 95; I.L. Georgescu, op. cit., vol. II, pag. 397, 408-411.

O altă părere⁵⁸, în calificarea raporturilor dintre administrator și societate, pornește de la faptul că administratorul desfășoară o activitate permanentă și retribuită pentru societate considerându-se astfel că raportul juridic dintre administrator și societate este un contract de muncă. Totuși, ponderea funcției de administrator este dată de actele juridice și nu de actele materiale ca în cazul contractului de muncă⁵⁹.

În calificarea raporturilor juridice dintre administrator și societate trebuie plecat de la dispozițiile Legii nr. 31/1990 care în art. 72 dispune: „*Obligațiile și răspunderea administratorilor sunt reglementate de dispozițiile referitoare la mandat și de cele special prevăzute în această lege*”.

Interpretarea art. 72 nu poate fi alta decât calificarea raporturilor juridice dintre administrator și societate ca fiind raporturi de mandat. Bineînțeles că nu poate fi vorba decât despre un mandat comercial și nu civil⁶⁰, deoarece parte în contractul de mandat este o societate comercială⁶¹. În reglementarea anterioară obiectul mandatului comercial era reglementat în cuprinsul Codului comercial, unde potrivit art. 374 alin. (1) C.com. se prevedea: „*Mandatul comercial are de obiect tratarea de afaceri comerciale pe seama și socoteala mandatului*”, ceea ce înseamnă că administratorul va încheia acte juridice, va face fapte juridice și va executa operațiuni materiale în numele și pe seama societății⁶². Prevederile actuale, respectiv art. 2009 și urm. C.civ. nu fac o distincție expresă între contractul de mandat civil și comercial. Cu toate acestea, din formularea textului art. 2010 C.civ. se deduce existența acestei clasificări, având în vedere faptul că

⁵⁸ S. Popa, *Comercial 2008*, pag. 171; B. Ștefănescu, I. Ștefănescu, *Corelația între răspunderea administratorilor - salariați potrivit Legii nr. 31/1990 și răspunderea acestora conform Legii nr. 53/2003 - Codul muncii*, în *Dreptul*, nr. 2/2006, p. 68; Șt. Beligrădeanu, *Noul statut legal al conducătorilor agenților economici al căror capital aparține în întregime sau majoritar statului și unei unități administrativ-teritoriale*, în *Dreptul*, nr. 9-12/1990, pag. 34.

⁵⁹ St.D. Cărpenaru, *Cursul VIII*, pag. 239; St.D. Cărpenaru, S. David, C. Predoiu, Gh. Piperea, *LSC3*, pag. 234-235. Este adevărat că temeiul mandatului încredințat administratorului poate avea un fundament diferit, putându-se greșa pe calitatea de asociat sau plecând de la un contract de muncă încheiat între societate și administrator, când acesta nu are calitatea de asociat, în situația de față contractul de muncă se va suspenda, în temeiul art. 137¹ alin. (3) din Legea nr. 31/1990.

⁶⁰ St.D. Cărpenaru, *Administrarea societăților comerciale în reglementarea Legii nr. 31/1990*, în *Revista de drept comercial*, nr. 2/1993, pag. 33; O. Căpățână, loc. cit., pag. 14. Aceste opinii se refereau la reglementarea anterioară Noului Cod civil, principii care pot fi însă aplicate și actualmente.

⁶¹ Potrivit reglementării anterioare, art. 56 C.com.: „*Dacă un act este comercial numai pentru una din părți, toți contractanții sunt supuși, încât privește acest act, legii comerciale, afară de dispozițiile privitoare la persoana chiar a comercianților și de cazurile în care legea ar dispune altfel*”. Mandatul este comercial și datorită atribuțiilor specifice administratorului de a gestiona afacerile societății - Gh. Piperea, *Societăți*, pag. 125. Firește că nu mai putem vorbi despre un mandat comercial și civil, în reglementarea actuală, putându-se face referire la un mandat profesional și unul neprofesional.

⁶² Gh. Piperea, *Societăți*, pag. 125; Tratarea de afaceri comerciale înseamnă săvârșirea de activități de producție, comerț sau prestări servicii. Acestea nu sunt numai acte juridice, ci și fapte juridice și operațiuni materiale, deoarece legiuitorul a dorit să supună legii comerciale nu numai raporturile juridice izvorâte din acte juridice ci și raporturile juridice rezultate din fapte juridice - St.D. Cărpenaru, *Tratat 2009*, pag 33-34.

mandatul dat pentru acte de exercitare a unei activități profesionale se prezumă a fi cu titlu oneros.

Mandatul administratorului ordinar este un mandat comercial profesional acesta având atribuții în a gestiona afacerile societății⁶³.

Potrivit art. 137 din Legea nr. 31/1990 societatea pe acțiuni este administrată de unul sau mai mulți administratori, numărul acestora fiind totdeauna impar. Când sunt mai mulți administratori, ei constituie un consiliu de administrație. Legea societăților comerciale lasă la latitudinea societății alegerea modului de conducere a societății fie printr-un administrator unic sau prin intermediul unui organ colegial - consiliul de administrație format din cel puțin 3 membri.

În forma sa inițială și până la modificarea legii societăților comerciale din anul 2006, nu era prevăzută mențiunea ca numărul administratorilor să fie impar. Odată cu Legea nr. 441/2006⁶⁴ s-a introdus în art. 137 obligativitatea ca în cazul pluralității de administratori numărul acestora trebuie să fie întotdeauna impar.

Aceasta a fost și prima abordare a dreptului francez în materia societăților comerciale care în art. 31 din Codul comercial francez și apoi în art. 22 din Legea din 24 iulie 1867 prevedea că societatea anonimă este administrată de unul sau mai mulți administratori, fără a menționa obligativitatea numărului impar. Prin legea din 24 iulie 1966 s-a impus ca societatea anonimă să fie administrată de un consiliu de administrație format din minim 3 administratori dar nu mai mult de 12⁶⁵. Mai recent, prin legea referitoare la noile reglementări economice⁶⁶ (NRE) din 15 mai 2001 s-a mărit numărul maxim de administratori

⁶³ Gh. Piperea, *Societăți*, pag. 125; S. Popa, *Comercial 2008*, pag. 170.

⁶⁴ Art. 137 a fost modificat prin pct. 83 al art. I din Legea nr. 441 din 27 noiembrie 2006 publicată în Monitorul Oficial nr. 955 din 28 noiembrie 2006. Conform alin. (5) al art. III din Legea nr. 441 din 27 noiembrie 2006, publicată în Monitorul Oficial nr. 955 din 28 noiembrie 2006, în termen de 9 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, societățile pe acțiuni vor proceda la efectuarea formalităților necesare îndeplinirii obligațiilor prevăzute la art. 137 alin. (2), art. 138¹, art. 140¹ alin. (3) și art. 143 alin. (4) din Legea nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare. A se vedea și St.D. Cârpenaru, *Cursul I*, pag. 295 și urm.; St.D. Cârpenaru, *Cursul II*, pag. 305 și urm.; St.D. Cârpenaru, *Cursul III*, pag. 311 și urm.; St.D. Cârpenaru, *Cursul IV*, pag. 331 și urm.; St.D. Cârpenaru, *Cursul V*, pag. 321 și urm.; St.D. Cârpenaru, *Drept comercial român*, ed. a 6-a, Ed. Universul Juridic, București, 2007, pag. 344 și urm. (Citat în continuare *Cursul VI*); St.D. Cârpenaru, *Drept comercial român*, ed. a 7-a, Ed. Universul Juridic, București, 2007, pag. 346 și urm. (Citat în continuare *Cursul VII*); St.D. Cârpenaru, *Cursul VIII*, pag. 353 și urm.; St.D. Cârpenaru, *Tratat 2009*, pag. 373.

⁶⁵ Ph. Merle, op. cit. pag. 412-413; G. Ripert, R. Roblot, op. cit., pag. 401; D. Gibrila, *Droit des sociétés*, 2e édition, Ed. Ellipses, Paris, 2003, pag. 264-265; J. Mestre. M. Pancrazi, op. cit., pag. 404; D. Vidal, op. cit., pag. 489; M. Juglart, B. Ippolito, op. cit., pag. 461-462; Y. Guyon, op. cit., pag. 353 și urm.; P. Cannu, op. cit., pag. 394; J. Bussy, op. cit., pag. 177; Mémento Pratique Francis Lefebvre, op.cit., pag. 511; R. Salomon, op. cit., pag. 257; M. Cozian, A. Viandier, F. Deboissy, op. cit., pag. 236; Codul comercial francez art. L. 225-17 modificat de Legea nr. 420 din 15 mai 2001, *Code de commerce*, 103e édition, Ed. Dalloz, Paris, 2008 (Citat în continuare *Codul comercial francez*); *Code des sociétés et des marchés financiers*, 24e édition, Ed. Dalloz, Paris, 2008, pag. 396.

⁶⁶ La loi relative aux nouvelles régulations économiques - NRE.

la 18. În legea franceză se stipulează o singură excepție când numărul administratorilor poate depăși 18 și anume în cazul fuziunilor pe o durată de cel mult 3 ani de la data fuziunii, dar fără a putea depăși 24 de administratori.

În ceea ce privește dreptul german⁶⁷, în cazul companiilor publice, deschise, acestea trebuie să aibă un consiliu de management (Vorstand), echivalentul directoratului, care trebuie să aibă cel puțin un membru. În cazul în care societatea are un capital social de cel puțin 3.000.000€ atunci trebuie să fie numiți cel puțin doi membri ai consiliului de management.

În dreptul societar spaniol se prevăd mai multe modalități de administrare a societății comerciale anonime. Aceasta poate fi condusă de un administrator unic, de doi sau mai mulți administratori acționând individual, de doi administratori acționând împreună sau de un consiliu de administrație format din cel puțin trei membri⁶⁸. În cazul în care există mai mult de doi administratori aceștia vor forma un consiliu de administrație, potrivit art. 136 din legea societăților comerciale spaniolă⁶⁹.

Dreptul italian conține trei modalități de administrare a societății comerciale pe acțiuni: modelul clasic bazat pe un organ administrativ (consiliu de administrație sau administrator unic) controlat de un colegiu sindical și de un revizor (auditor) extern persoană fizică sau o societate de revizuri/audit, sistemul dualist bazat pe un consiliu de gestiune controlat de consiliu de supraveghere și sistemul monist bazat pe un consiliu de administrație care delegă atribuțiile sale unui organism intern - comitetul de control⁷⁰.

În ceea ce privește reglementarea din Marea Britanie, potrivit art. 154 din Companies Act 2006 o companie privată trebuie să aibă cel puțin un director iar o companie publică trebuie să fie condusă de cel puțin doi directori. În ambele cazuri cel puțin unul dintre directori trebuie să fie o persoană fizică.

Sediul materiei delegării atribuțiilor consiliului de administrație directorilor îl reprezintă art. 143 din Legea nr. 31/1990.

Legea cuprinde o definiție a noțiunii de director⁷¹, definiție dată indirect, deoarece legiuitorul a înțeles să delimiteze clar conceptul de director de celelate funcții din societate care, conjunctural sau printr-o coincidență, ar purta aceeași denumire. Astfel, potrivit legii societăților comerciale, prin director al societății comerciale pe acțiuni se înțelege numai acea persoană căreia i-au fost delegate

⁶⁷ Legea care reglementează companiile deținute public datează din 1965 - *Aktiengesetz (AktG)*. De altfel în dreptul german există societăți cu acționar unic sau private, cu răspundere limitată sau nelimitată și corporațiile, companiile - a se vedea J. Plessis, B. Großfeld, C. Luttermann, I. Saenger, O. Sandroock, op. cit., pag. 4-5.

⁶⁸ Memento Práctico Francis Lefebvre, op. cit., pag. 172-173.

⁶⁹ A se vedea F. Calero, J. Guilarte, op. cit., pag. 494-495.

⁷⁰ Compendio di Diritto Commerciale, op. cit., pag. 176.

⁷¹ A se vedea și H. Dumitru, *Regimul juridic al directorilor, în contextul delegării atribuțiilor de conducere la societățile pe acțiuni*, în Revista română de drept al afacerilor nr. 2/2007, pag. 30 și urm.; I. Macovei, N. Dominte, *Statutul juridic al directorilor în societatea pe acțiuni*, în Revista de drept comercial nr. 5/2008, pag. 5 și urm.

atribuțiile de conducerea societății din partea consiliului de administrație în conformitate cu prevederile legii. Legiuitorul nu interzice ca un alt post să poarte denumirea de director însă face clar precizarea că acestor poziții din societate care nu beneficiază de atributul puterii de conducere executivă nu li se aplică dispozițiile legii societăților comerciale pe acțiuni. După cum se poate observa, această dispoziție se aplică numai în cazul societăților comerciale pe acțiuni, deoarece sintagma folosită în cuprinsul art. 143 alin. (5) elimină orice fel de extindere a sferei – „director al societății comerciale pe acțiuni”.

Spre deosebire de administratori, persoanele care vor fi numite directori trebuie să fie exclusiv persoane fizice, fiind interzisă delegarea către persoane juridice.

Existența directorilor se justifică prin posibilitatea acordată de lege consiliului de administrație de a delega o parte din atribuțiile executive către directori, păstrând unele competențe pe care legea le declară netransmisibile, și exercitând totodată controlul asupra modului în care directorii își îndeplinesc sarcinile transmise. Conducerea executivă a societății poate fi delegată către unul sau mai mulți directori, dintre administratorii societății sau dintre persoane străine de societate, unul dintre aceștia putând fi numit director general.

Acționarii pot decide, prin actul constitutiv sau printr-o hotărâre a adunării generale, ulterioară actului constitutiv, ca președintele consiliului de administrație să fie numit director general, exercitând în acest fel un control sporit. Cu toate acestea, consider că, pentru a se asigura o implementare efectivă a principiilor guvernării corporative și pentru a câștiga încrederea investitorilor, s-ar impune ca directorii să fie numiți dintre terți, profesioniști în administrarea afacerilor, eficientizându-se astfel randamentul societății și, eventual, numai președintele consiliului de administrație ar putea fi director general pentru a ușura comunicarea dintre cele două organisme dar și pentru a exercita mai lesne controlul executivului⁷².

Legea impune ca în cazul anumitor societăți comerciale pe acțiuni, ale căror situații financiare fac obiectul unei obligații legale de auditare financiară, delegarea conducerii societății către directori este obligatorie.

De la delegarea obligatorie a conducerii societății către directorat sunt exceptate microîntreprinderile și întreprinderile mici, potrivit art. 4 din Legea nr. 346/2004 și art. 152¹ din Legea nr. 31/1990.

D. În titlul IV am analizat sistemul dualist de conducere al societății comerciale subliniind aspecte referitoare la directorat și consiliul de supraveghere.

Societățile comerciale pe acțiuni pot opta pentru sistemul de conducere și administrare dualist, ceea ce înseamnă că vor exista două structuri principale de administrare a societății, respectiv directoratul și consiliul de supraveghere. La o

⁷² Pentru o opinie în sensul în care delegarea puterilor executive către directori nu reprezintă o separație a puterilor în sensul guvernării corporative, a se vedea St.D. Cărpenaru, S. David, C. Predoiu, Gh. Piperea, *LSC4*, pag. 582.

primă vedere sistemul dualist apare ca fiind asemănător cu sistemul unitare de conducere al societății comerciale în cazul delegării administrației către directori. Cu toate că există destule trăsături similare (rolul de execuție al unui organ și de control al celuilalt organ, modul de numire al membrilor celor două structuri) cele două sisteme au diferențe considerabile care le disting decisiv. Analiza sistemului dualist conduce la concluzia profesionalizării administrației societății prin introducerea acestui model de guvernare, în centrul său fiind plasate interesele societății, transparența decizională și încrederea terților interesați.

În ceea ce privește componența directoratului, art. 153¹ alin. (3) din Legea nr. 31/1990 stabilește acesta se va compune dintr-un număr de membri care trebuie să fie întotdeauna impar, fără a stabili un număr maxim. Numărul de directori va fi stabilit de către acționari în funcție de nevoile societății și de deomeniile ce necesită o coordonare exclusivă și specializată. Legea permite ca directoratul să aibă doar un singur membru, situație în care denumirea acestuia va fi de director general unic, cu aplicarea dispozițiilor art. 137 alin. (3) din lege.

Dacă situațiile financiare anuale ale societății comerciale pe acțiuni fac obiectul obligației legale de auditare, numărul minim al membrilor directoratului este de trei.

Natura juridică a raporturilor dintre membrii directoratului și societate sunt reglementate de dispozițiile referitoare la mandat și de cele speciale cuprinse în legea societăților comerciale, așa cum rezultă din interpretarea art. 72 și 153² alin. (6) din Legea nr. 31/1990. Potrivit acestora, art. 144² alin. (1) se aplică în mod corespunzător și membrilor directoratului, iar art. 144² alin. (1) face trimitere la art. 72 din Legea nr. 31/1990 care reglementează raporturile dintre administrator și societate⁷³.

Alegerea sistemului de conducere dualist determină plasarea tuturor prerogativelor de administrație în sarcina directoratului care le va exercita în exclusivitate, îndeplinind, potrivit art. 153¹ alin. (1) din lege, toate actele ce sunt necesare și utile pentru realizarea obiectului de activitate al societății. În măsura în care legea prevede anumite atribuții ce revin adunării generale sau consiliului de supraveghere, directoratul nu va putea să exercite aceste prerogative.

Consiliul de supraveghere al societății comerciale pe acțiuni este format dintr-un număr de cel puțin 3 membri și cel mult 11 membri. Acest număr de membri, situat între 3 și 11, este lăsat la latitudinea acționarilor spre a-l stabili prin actul constitutiv, în conformitate cu art. 153⁶ din Legea nr. 31/1990.

Natura juridică a raporturilor dintre membrii consiliului de supraveghere și societate sunt reglementate de dispozițiile referitoare la mandat și de cele speciale cuprinse în legea societăților comerciale, așa cum rezultă din interpretarea art. 72 și 153⁸ alin. (3) din Legea nr. 31/1990. Potrivit acestora, art. 144² alin. (1) se aplică în mod corespunzător și membrilor directoratului, iar art.

⁷³ St.D. Cârpenaru, *Tratat 2009*, pag. 382. Prin modificarea Legii nr. 31/1990 de către O.U.G. nr. 82/2007, soluția a fost consacrată de art. 152 alin. (2) și (3).

144² alin. (1) face trimitere la art. 72 din Legea nr. 31/1990 care reglementează raporturile dintre administrator și societate⁷⁴.

E. Titlul V a fost rezervat concluziilor și propunerilor *de lege ferenda* pe care le-am imaginat pentru îmbunătățirea sistemului nostru legislativ de drept societar. Printre propuneri, se numără:

- introducerea, printre interdicțiile privind îndeplinirea funcției de administrator și a limitei de vârstă. Această condiție ar fi o transpunere a condițiilor prevăzute în legislația franceză, Legea din 31 decembrie 1970 art. L. 225-19, în care se dispune că nicio persoană care are o vârstă mai mare de 70 de ani nu poate îndeplini funcția de administrator.
- introducerea, în cazul anumitor societăți comerciale cu un număr mare de salariați, a unui administrator al salariaților care să le reprezinte interesele angajaților. S-ar evita astfel deciziile abuizive care nu sunt în interesul societății, ca de exemplu stabilirea unor prime substanțiale, indemnizații, sporuri sau alte modalități de remunerare care nu ar reflecta în mod corect performanța obținută de către eventualul beneficiar al acestor resurse.
- trebuie interzisă cumularea de către o persoană a funcțiilor de președinte al consiliului de administrație cu cea de director general. Astfel se poate realiza o delimitare între conducerea executivă și controlul exercitate de către societate. Prin această interdicție se garantează echilibrul puterilor în societate ele putându-se controla și cenzura în măsura existenței abuzurilor societare. Aceasta ar fi soluția implementării Principiilor O.E.C.D. în cazul în care societatea comercială pe acțiuni administrată a delegat atribuțiile directorilor.
- precizarea clară a naturii juridice a raporturilor dintre societate și directori, membri ai directoratului și membri ai consiliului de supraveghere. Se impune menținerea calificării raporturilor juridice ca fiind cele de mandat. În prezent, această calificare se deduce din trimiterile textelor de lege și din interpretarea acestora.

⁷⁴ St.D. Cârpenaru, *Tratat 2009*, pag. 385. Prin modificarea Legii nr. 31/1990 de către O.U.G. nr. 82/2007, soluția a fost consacrată de art. 152 alin. (2) și (3).

Bibliografie

I. Literatură juridică română

A. Tratate. Cursuri. Monografii

1. I. Adam, C. Savu, *Legea societăților comerciale. Comentarii și explicații*, Ed. C.H. Beck, București, 2010
2. I. Adam, N. Savu, *Legea procedurii insolvenței. Comentarii și explicații*, Ed. C.H. Beck, București, 2006
3. I. Adam, *Drept civil. Teoria generală a obligațiilor*, Ed. All Beck, București, 2004
4. I. Albu, I. Ursa, *Răspunderea civilă pentru daune morale*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1979
5. S. Angheni, M. Volonciu, C. Stoica, *Drept comercial*, ed. a 4-a, Ed. C.H. Beck, București, 2008
6. A. Avram, *Procedura insolvenței. Răspunderea membrilor organelor de conducere*, Ed. Hamangiu, București, 2007
7. Gh. Beleiu, *Drept civil român*, ed. a XI-a, Ed. Universul Juridic, București, 2007
8. T. Bodoașcă, S. Nour, I. Maftעי, *Drept civil. Partea generală. Subiectele dreptului civil*, Ed. Universul Juridic, București, 2010
9. G. Boroι, *Drept civil. Persoanele*, Ed. All Beck, București, 2001
10. G. Boroι, *Drept civil. Partea generală. Persoanele*, ed. a 3-a, Ed. Hamangiu, București, 2008
11. G. Boroι, *Drept civil. Partea generală. Persoanele*, ed. a IV-a revizuită și adăugită, Ed. Hamangiu, București, 2010
12. G. Boroι, O. Spineanu-Matei, *Codul de procedură civilă adnotat*, ed. a 3-a, Ed. Hamangiu, București, 2011
13. G. Boroι, L. Stănciulescu, *Drept civil. Curs selectiv pentru licență*, ed. a 3-a, Ed. Hamangiu, București, 2006
14. M. Bratiș, *Constituirea societății comerciale pe acțiuni*, Ed. Hamangiu, București, 2008
15. O. Căpățînă, *Societățile comerciale*, Ed. Lumina, București, 1991
16. St.D. Cărpenaru, L. Stănciulescu, V. Nemeș, *Contracte civile și comerciale*, Ed. Hamangiu, București, 2009
17. St.D. Cărpenaru, S. David, C. Predoiu, Gh. Piperea, *Legea societăților comerciale. Comentariu pe articole*, ed. a 4-a, Ed. C.H. Beck, București, 2009

18. St.D. Cărpenaru, S. David, C. Predoiu, Gh. Piperea, *Legea societăților comerciale. Comentariu pe articole*, ediția a 3-a, Editura C.H. Beck, București 2006
19. St.D. Cărpenaru, S. David, C. Predoiu, Gh. Piperea, *Societăți comerciale. Reglementare Doctrină. Jurisprudență*, Ed. All Beck, București, 2002.
20. St.D. Cărpenaru, V. Nemeș. M. Hotcă, *Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței. Comentarii pe articole*, ed. a 2-a, Ed. Hamangiu, București, 2008
21. St.D. Cărpenaru, *Drept comercial român*, Ed. All, București, 1995
22. St.D. Cărpenaru, *Drept comercial român*, ed. a 2-a, Ed. All Beck, București, 1998
23. St.D. Cărpenaru, *Drept comercial român*, ed. a 3-a, Ed. All Beck, București, 2000
24. St.D. Cărpenaru, *Drept comercial român*, ed. a 4-a, Ed. All Beck, București, 2002
25. St.D. Cărpenaru, *Drept comercial român*, ed. a 5-a, Ed. All Beck, București, 2004
26. St.D. Cărpenaru, *Drept comercial român*, ed. a 6-a, Ed. Universul Juridic, București, 2007
27. St.D. Cărpenaru, *Drept comercial român*, ed. a 7-a, Ed. Universul Juridic, București, 2007
28. St.D. Cărpenaru, *Drept comercial român*, ed. a 8-a, Ed. Universul Juridic, București, 2008
29. St.D. Cărpenaru, *Tratat de drept comercial român*, Ed. Universul Juridic, București, 2009
30. St.D. Cărpenaru, *Tratat de drept comercial român*, ed. a II-a revizuită și adăugită, Ed. Universul Juridic, București, 2011
31. St.D. Cărpenaru, *Tratat de drept comercial român*, Ed. Universul Juridic, București, 2012
32. E. Cârcei, *Societățile comerciale pe acțiuni*, Ed. All Beck, București, 1999
33. L. Cetan-Voiculescu, *Procedura de soluționare a litigiilor comerciale*, Ed. C.H. Beck, București, 2007
34. E. Chelaru, *Drept civil. Persoanele*, ed. a 2-a, Ed. C.H. Beck, București, 2008
35. E. Chelaru, *Drept civil. Partea generală*, ed. a 2-a, Ed. C.H. Beck, București, 2007
36. N. Chera, *Obligațiile comerciale. Studiu de doctrină și jurisprudență*, Ed. Hamangiu, București, 2008
37. V.M. Ciobanu, G. Boroș, T.C. Briciu, *Drept procesual civil. Curs selectiv. Teste grilă*, ed. a 5-a, Ed. C.H. Beck, București, 2011
38. Codul comercial adnotat, Ed. Tribuna Craiova, Craiova, 1994

39. O. Corsiuc, E. Giurgea, *Drept comercial*, Ed. Lumina Lex, București, 2009
40. M.N. Costin, C.A. Jeflea, *Societățile comerciale de persoane*, Ed. Lumina Lex, București, 1999
41. S. Cristea, *Dreptul afacerilor*, Ed. Universitară, București, 2008
42. S. Cristea, *Dreptul afacerilor pentru învățământul economic*, Ed. Universitară, București, 2008
43. C. Cucu, M. Gavriș, C. Bădoiu, C. Haraga, *Legea societăților comerciale nr. 31/1990, repere bibliografice, practică judiciară, decizii ale Curții Constituționale, adnotări*, Ed. Hamangiu, București, 2007
44. C. Cucu, C. Bădoiu, C. Haraga, *Dicționar de Drept comercial*, Ed. C.H. Beck, București, 2011
45. D. Dănișor, I. Dogaru, Gh. Dănișor, *Teoria generală a dreptului*, Ed. C.H. Beck, București, 2006
46. Fr. Deak, *Tratat de drept civil. Contracte speciale*, vol. III, ed. a 4-a, Ed. Universul Juridic, București, 2007
47. Fr. Deak, *Tratat de drept civil. Contracte speciale*, vol. II, Ed. Universul Juridic, 2006
48. Fr. Deak, St.D. Cărpenaru, *Contracte civile și comerciale*, Ed. Lumina Lex, București, 1993
49. I. Deleanu, *Ficțiunile juridice*, Ed. All Beck, București, 2005
50. I. Deleanu, *Tratat de procedură civilă*, vol. I, ed. a 2-a, Ed. C.H. Beck, București, 2007
51. I. Deleanu, *Tratat de procedură civilă*, vol. I, Ed. Wolters Kluwer, București, 2010
52. V. Dobrinioiu, Al. Țiclea, M. Toma, *Societățile comerciale. Organizarea, funcționarea, răspunderea, T.V.A.*, Casa de editură și presă „Șansa” S.R.L., București, 1993
53. I. Dogaru, S. Cercel, *Drept civil. Persoanele*, C.H. Beck, București, 2007
54. I. Dogaru, N. Popa, D. Dănișor, S. Cercel, *Bazele dreptului civil. Teoria generală*, vol. I, Ed. C.H. Beck, București, 2008
55. I. Dogaru, S. Cercel, *Drept civil. Partea generală*, C.H. Beck, București, 2007
56. I. Dogaru, *Drept civil. Idei producătoare de efecte juridice*, Ed. All Beck, București, 2002
57. I. Dogaru, P. Drăghici, *Teoria generală a obligațiilor*, Ed. Științifică, București, 1999
58. I. Dogaru, P. Drăghici, *Bazele dreptului civil*, vol. III - Teoria generală a obligațiilor, Ed. C.H. Beck, București, 2009

59. I. Dogaru, N. Popa, D.C. Dănișor, S. Cercel, *Bazele dreptului civil, vol. I, Teoria generală*, Ed. C.H. Beck, București, 2008
60. I. Dogaru, *Drept civil. Idei producătoare de efecte juridice*, Ed. All Beck, București, 2002
61. I. Dogaru, P. Drăghici, *Teoria generală a obligațiilor*, Ed. Științifică, București, 1999
62. I. Dogaru, P. Drăghici, *Bazele dreptului civil, vol. III - Teoria generală a obligațiilor*, Ed. C.H. Beck, București, 2009
63. I. Dogaru, N. Popa, D.C. Dănișor, S. Cercel, *Bazele dreptului civil, vol. I, Teoria generală*, Ed. C.H. Beck, București, 2008
64. N. Dominte, *Organizarea și funcționarea societăților comerciale*, Ed. C.H. Beck, București, 2008
65. E. Dragomir, R. Paliță, *Drept civil. Sinteze pentru pregătirea examenului de admitere și definitivare în profesia de avocat*, Ed. Nomina Lex, București, 2009
66. C. Duțescu, *Drepturile acționarilor*, ed. a 3-a, Ed. C.H. Beck, București, 2010
67. C. Duțescu, *Legea privind piața de capital. Comentariu pe articole*, Ed. C.H. Beck, București, 2009
68. C. Duțescu, *Drepturile acționarilor*, ed. a 2-a, Ed. C.H. Beck, București, 2007
69. I. Filipescu, A. Filipescu, *Tratat de drept internațional privat*, Ed. Universul Juridic, București, 2008
70. G. Florescu, *Nulitatea actului juridic civil*, Ed. Hamangiu, București, 2008
71. G.C. Freñțiu, D.-L. Băldean, *Codul de procedură civilă comentat și adnotat*, Ed. Hamangiu, București, 2008
72. S. Gavrilă, *Legea societăților comerciale nr. 31/1990. Practică judiciară*, Ed. Hamangiu, București, 2009
73. F. Gârbaci, *Societăți comerciale deținute public. Instrumente juridice de protecție a investitorilor*, Ed. Rosetti, București, 2003
74. I.L. Georgescu, *Drept comercial român, vol. II*, Ed. All Beck Restitutio, București, 2002
75. I.L. Georgescu, *Drept comercial român, vol. I*, Ed. All Beck Restitutio, București, 2002
76. D.D. Gerota, *Curs de societăți comerciale*, Ed. Fundația Culturală Regele Mihai I, București, 1928
77. C. Gheorge, *Nulități de drept comercial*, Ed. C.H. Beck, București, 2010
78. C. Gheorghe, *Drept comercial european*, Ed. C.H. Beck, București, 2009
79. C. Gheorghe, *Dreptul pieței de capital*, Ed. C.H. Beck, București, 2009

80. C. Gheorghe, *Societăți comerciale. Voința asociațiilor și voința socială*, Ed. C.H. Beck, București, 2003
81. C. Gheorghe, *Nulități de drept comercial*, Ed. C.H. Beck, București, 2010
82. C. Hamangiu, I. Rosetti-Bălănescu, Al. Băicoianu, *Tratat de drept civil român*, vol. I, Ed. All Restitutio, București, 1996
83. R. I. Motica, E. Lupan, *Teoria generală a obligațiilor civile*, Ed. Lumina Lex, București, 2008
84. Leaua, *Societăți comerciale. Proceduri speciale*, ed. a 2-a, Ed. C.H. Beck, București, 2009
85. I. Leș, *Sanțiuni procedurale în materie civilă*, ed. a III-a revizuită, Ed. Hamangiu, București, 2008
86. I. Leș, *Tratat de drept procesual civil*, ed. a 5-a, Ed. C.H. Beck, București, 2010
87. I. Leș, *Codul de procedură civilă. Comentariu pe articole*, ed. a 3-a, Ed. C.H. Beck, București, 2007
88. E. Lupan, I. Sabău-Pop, *Tratat de drept civil român. Persoanele*, vol. II, Ed. C.H. Beck, București, 2007
89. M. Fodor, *Drept procesual civil*, vol. I, ed. a II-a revizuită și adăugită, Ed. Universul Juridic, București, 2008
90. I. M. Anghel, Fr. Deak, M. F. Popa, *Răspunderea civilă*, Ed. Științifică, București, 1970
91. I. Macovei, *Instituții în dreptul comerțului internațional*, Ed. Junimea, Iași, 1987
92. I. Macovei, *Dreptul comerțului internațional*, vol. I, Ed. C.H. Beck, București, 2006
93. F. Măgureanu, *Drept procesual civil*, ed. a XII-a, Ed. Universul Juridic, București, 2010
94. R. Motica, L. Bercea, *Drept comercial român*, Ed. Lumina Lex, București, 2005
95. R. Motica, V. Popa, *Drept comercial român și drept bancar*, Ed. lumina Lex, București, 1999
96. E. Munteanu, *Regimul juridic al administratorilor în societățile comerciale*, Ed. All Beck, București, 2000
97. M. N. Costin, *Răspunderea juridică în R.S.R.*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1974
98. V. Nemeș, *Drept comercial. Curs universitar*, Ed. Universul Juridic, București, 2011
99. E. Oprina, *Instituții de drept procesual civil*, vol. I – Teoria generală, Ed. Universul Juridic, București, 2010
100. Gh. Piperea, *Drept comercial*, vol. I, Ed. C.H. Beck, București, 2008

101. Gh. Piperea, *Societăți comerciale, piață de capital. Acquis comunitar*, Ed. All Beck, București, 2005
102. Gh. Piperea, *Obligațiile și răspunderea administratorilor societăților comerciale. Noțiuni elementare*, Ed. All Beck, București, 1998
103. Gh. Piperea, *Insolvența: legea, regulile, realitatea*, Ed. Wolters Kluwer, București, 2008
104. E. Poenaru, *Drept civil. Teoria generală. Persoanele*, Ed. All Beck, București, 2002
105. L. Pop, *Tratat de drept civil. Obligațiile. Contractul*, vol. II, Ed. Universul Juridic, București, 2009
106. N. Popa, *Teoria generală a dreptului*, ed. a 3-a, Ed. C.H. Beck, București, 2008
107. S. Popa, *Drept comercial. Teorie și practică judiciară*, Ed. Universul Juridic, București, 2009
108. S. Popa, *Societățile comerciale*, Ed. Universul Juridic, București, 2007
109. S. Popa, *Drept comercial. Teorie și practică judiciară*, Ed. Universul Juridic, București, 2008
110. D. Popescu, *Contractul de societate*, Ed. Lumina Lex, București, 1996
111. T. Prescure, N. Călin, D. Călin, *Legea pieței de capital. Comentarii și explicații*, Ed. C.H. Beck, București, 2008
112. C. Roșu, *Contractele de mandat și efectele lor în dreptul civil și comercial*, Ed. Lumina Lex, București, 2003
113. L. Săuleanu, *Societățile comerciale. Adunările generale ale acționarilor*, Ed. Hamangiu, București, 2008
114. I. Schiau, *Drept comercial*, Ed. Hamangiu, București, 2009
115. I. Schiau, T. Prescure, *Legea societăților comerciale nr. 31/1990. Analize și comentarii pe articole*, ed. a 2-a, Ed. Hamangiu, București, 2009
116. I. Schiau, T. Prescure, *Legea societăților comerciale nr. 31/1990. Analize și comentarii pe articole*, Ed. Hamangiu, București, 2007
117. D. Sitaru, *Dreptul comerțului internațional. Partea generală*, Ed. Universul Juridic, București, 2008
118. D. Sitaru, *Dreptul comerțului internațional. Partea generală*, Ed. Lumina Lex, București, 2004
119. C. Stătescu, *Drept civil. Persoana fizică. Persoana juridică. Drepturi reale*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1970
120. C. Stătescu, C. Bîrsan, *Drept civil. Teoria generală a obligațiilor*, ed. a 9-a, Ed. Hamangiu, București, 2008

121. D.D. Șaguna, *Tratat de drept financiar și fiscal*, Ed. All Beck, București, 2001
122. D.D. Șaguna, *Drept financiar și fiscal*, Ed. Eminescu, București, 2000
123. D. Șaguna, M. Nicolescu, *Societăți comerciale europene*, Ed. Oscar Print, București, 1996
124. D. Șandru, *Societățile comerciale în Uniunea Europeană*, Ed. Universitară, București, 2006
125. M. Șcheaua, *Legea societăților comerciale nr. 31/1990 comentată și adnotată*, Ed. All Beck, București, 2000
126. M. Șcheaua, *Legea societăților comerciale*, Ed. All Beck, București, 2000
127. I. Ștefănescu, *Tratat de dreptul muncii*, Ed. Ed. Wolters Kluwer, București, 2007
128. A. Tabacu, *Drept procesual civil*, ed. a VI-a revizuită și adăugită, Ed. Universul Juridic, București, 2011
129. M. Tăbârcă, *Drept procesual civil*, ed. a II-a revizuită și adăugită, Ed. Universul Juridic, București, 2008
130. M. Tăbârcă, Gh. Buta, *Codul de procedură civilă comentat și adnotat*, Ed. Universul Juridic, București, 2007
131. G. Tița-Nicolescu, *Tratat de dreptul afacerilor. Persoanele juridice*, vol. I, Ed. Wolters Kluwer, București, 2010
132. P. Trușcă, *Drept civil. Introducere în dreptul civil. Persoana fizică. Persoana juridică*, ed. a 4-a, Ed. Universul Juridic, București, 2007
133. P. Trușcă, *Drept civil. Introducere în dreptul civil. persoana fizică. Persoana juridică*, ed. a V-a, Ed. Universul Juridic, București, 2010
134. I. Turcu, *Tratat teoretic și practic de drept comercial*, vol. II, Ed. C.H. Beck. București, 2008
135. I. Turcu, *Teoria și practica dreptului comercial român*, vol. I, Ed. Lumina Lex, București, 1998
136. I. Turcu, *Legea procedurii insolvenței. Comentariu pe articole*, ed. a 2-a, Ed. C.H. Beck, București, 2009
137. I. Turcu, *Tratat de insolvență*, Ed. C.H. Beck, București, 2006
138. A. Țiclea, *Tratat de dreptul muncii*, Ed. Universul Juridic, București, 2007
139. A. Țiclea, *Tratat de dreptul muncii*, Ed. Rosetti, București, 2006
140. D. Țop, *Tratat de dreptul muncii*, Ed. Wolters Kluwer, București, 2008
141. O. Ungureanu, *Drept civil. Introducere*, ed. a 8-a, Ed. C.H. Beck, București, 2007

142. I. Vasilescu, I. Romanu, *Dicționar de investiții*, Ed. Lumina Lex, București, 2003

B. Articole. Studii. Publicații

1. D. Adrian, *Condițiile de fond și formă ale actului constitutiv al societății comerciale*, în Revista de drept comercial nr. 10/2009
2. I. Albu, *Libertatea contractuală*, în Dreptul nr. 3/1993
3. A. Belean, *Răspunderea administratorilor și directorilor executivi ai unei societăți comerciale*, în Revista de drept comercial, nr. 10/2000
4. Gh. Beleiu, *Capacitatea juridică a societăților comerciale din România*, în Revista de drept comercial, nr. 1/1991
5. Șt. Beligrădeanu, *Noul statut legal al conducătorilor agenților economici al căror capital aparține în întregime sau majoritar statului și unei unități administrativ-teritoriale*, în Dreptul, nr. 9-12/1990
6. Șt. Beligrădeanu, *Noul statut legal al conducătorilor agenților economici al căror capital aparține în întregime sau majoritar statului ori unei unități administrativ-teritoriale*, în Dreptul, nr. 8/2001
7. Ș. Beligrădeanu, D. Cosma, *Derogări de la dreptul comun al muncii cuprinse în Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale*, în Revista Dreptul nr. 9-12/1990
8. L. Bercea, *Deficitul democratic în societățile comerciale. Implicațiile reformei legislației societare*, în Pandectele române – supliment cu Lucrările conferinței internaționale bienale organizate de Facultatea de Drept din cadrul Universității de Vest din Timișoara 2006, 2007
9. S. Bodu, *O altă abordare a noțiunii de fond de comerț*, Revista de drept comercial, nr. 4/2005
10. S. Bodu, *Aspecte teoretice și practice privind cesiunea acțiunilor*, în Revista română de Drept al afacerilor, nr. 7-8/2004
11. S. Bodu, *Aspecte teoretice și practice privind obligațiunile societare*, în Revista de Drept al Afacerilor, nr. 10/2003
12. O.-M. Carsiuc, *Cenzorii societăților comerciale și auditul financiar*, în Revista de drept comercial, nr. 1/2006
13. C. Călin, *Natura juridică a contractului de societate prin care se constituie o societate comercială*, Revista de drept comercial nr. 3/1999
14. O. Căpățână, *Societățile comerciale în interpretarea jurisprudenței*, în Revista de drept comercial nr. 3/1999

15. O. Căpățână, *Caracteristicile generale ale societăților comerciale*, în *Dreptul*, nr. 9-12/1990
16. St.D. Cărpenaru, *Reglementarea societăților comerciale în dreptul român, între tradiție și exigențele armonizării cu reglementările Uniunii Europene*, în *Ad honorem Stanciu D. Cărpenaru*, Ed. C.H. Beck, București, 2006
17. St.D. Cărpenaru, *Administrarea societăților comerciale în reglementarea Legii nr. 31/1990*, în *Revista de drept comercial*, nr. 2/1993
18. E. Cârcei, *Adunarea constitutivă a societății comerciale pe acțiuni*, în *Revista de drept comercial*, nr. 5/1995
19. E. Cârcei, *Despre prospectul de emisiune și subscrierea acțiunilor*, în *Dreptul*, nr. 10-11/1995
20. G. Chifan, *Natura juridică a contractului de societate comercială*, în *Revista de drept comercial* nr. 6/2005
21. D. Clocotci, *În legătură cu răspunderea penală, contravențională ori prin aplicarea unor amenzi civile, în cazul încălcării dispozițiilor legale care reglementează activitățile comerciale*, în *Revista de drept comercial*, nr. 4/1991
22. C. Corodan, *Invitație la cooperare – societatea simplificată pe acțiuni*, în *Revista de drept comercial*, nr. 3/2000
23. S. David, F. Baias, *Răspunderea civilă a administratorului societății comerciale*, în *Dreptul*, nr. 8/1992
24. M. Fercală, *Originea și evoluția conceptului corporate governance în sistemul de drept anglo-american*, în *Ad honorem Stanciu D. Cărpenaru*, Ed. C.H. Beck, București, 2006
25. F. Florescu, *Discuții privind competența instanțelor judecătorești cu referire la unele hotărâri ale adunării generale a asociaților sau ale judecătorului delegat*, în *Dreptul* nr. 12/1998
26. F. Gârbaci, *Semnificația art. 133 alin. (3) din Legea societăților comerciale nr. 31/1990*, în *Revista de drept comercial*, nr. 5/2009
27. F. Gârbaci, *Acțiunea în răspunderea împotriva administratorilor societăților comerciale*, în *Pandectele române* nr. 5/2003
28. C. Gheorghe, *Rolul voinței asociaților în constituirea societății comerciale*, în *Revista de drept comercial* nr. 10/2000
29. C. Gheorghe, *Adunările generale ale societăților comerciale. Competențe și principii*, în *Revista de drept comercial*, nr. 2/2003
30. C. Gheorghe, *Guvernanța corporativă – motor al evoluției societăților comerciale în contextul globalizării*, în *Ad honorem Stanciu D. Cărpenaru*, Ed. C.H. Beck, București, 2006

31. M. Ionaș-Sălăgean, *Scurte considerații teoretice și practice privind convocarea adunărilor generale ale societăților comerciale pe acțiuni*, în Revista de drept comercial, nr. 6/2007
32. C. Jora, *Aspecte privind admisibilitatea suspendării hotărârii adunării generale în cazul intentării acțiunii în anulare*, în Revista de drept comercial, nr. 6/2006
33. C. Jora, *Probleme de interes practic referitoare la suspendarea hotărârii adunării generale a societăților comerciale*, în Revista de drept comercial, nr. 11/2006
34. C. Leaua, *Natura juridică și aplicabilitatea termenului de 15 zile prevăzut de art. 131 alin. (2) din Legea nr. 31/1990, republicată, pentru acțiunea în anularea hotărârii adunării generale a acționarilor*, în Revista Dreptul, nr. 8/2001
35. C. Micu, *Organizarea administrației societății comerciale pe acțiuni. Sistemul unitar*, în Revista română de drept al afacerilor, nr. 2/2007
36. E. Munteanu, *Unele aspecte privind statutul juridic al administratorilor societăților comerciale (II)*, în Revista de drept comercial, nr. 4/1997
37. E. Munteanu, *Unele aspecte privind statutul juridic al administratorilor societăților comerciale (I)*, în Revista de drept comercial, nr. 3/1997
38. M. N. Costin, *O încercare de definire a noțiunii răspunderii juridice*, în R.R.D. nr. 5/1970
39. C. Opreșan, *Sancțiunile în dreptul civil român – o posibilă sinteză*, în R.R.D. nr. 1/1982
40. V. Papu, *Dobândirea calității de administrator al unei societăți comerciale pe acțiuni*, în Revista română de drept al afacerilor, nr. 7-8/2004
41. V. Pasca, *Exercitarea acțiunii civile în cazul infracțiunii de bancrută frauduloasă*, în Revista de drept comercial, nr. 12/2001
42. V. Pasca, *Răspunderea civilă a administratorului judiciar sau a lichidatorului față de creditori sau asociați*, în Revista de drept comercial, nr. 10/2005
43. V. Pasca, *Răspunderea civilă delictuală a administratorului judiciar sau a lichidatorului în relațiile cu terții*, în Revista de drept comercial, nr. 5/2005
44. M. Pascu, L. Pârvu, *Convocarea adunării generale a asociațiilor de către instanță*, în Revista de drept comercial, nr. 4/2005
45. V. Pașca, *Considerații cu privire la infracțiunile prevăzute de Legea nr. 31/1990*, în Dreptul, nr. 1/1992
46. V. Pașca, *Infracțiunea de bancrută*, în Dreptul, nr. 6/1995
47. V. Pătulea, *Conținutul noțiunii de „răspundere juridică” a cenzorilor*, în Dreptul, nr. 4/1996

48. V. Peligrad, *Reforma Legii nr. 31/1990 și armonizarea cu aquis-ul comunitar (propuneri legislative)*, în *Ad honorem Stanciu D. Cărpenaru*, Ed. C.H. Beck, București, 2006,
49. Gh. Piperea, *Natura juridică a societății comerciale unipersonale*, în *Revista de drept comercial* nr. 4/2000
50. Gh. Piperea, *Shareholders agreements*, în *Revista Română de Drept al afacerilor*, nr. 1/2009
51. Gh. Piperea, *Shareholders agreements*, în *Revista Română de Drept al afacerilor*, nr. 4/2009
52. Gh. Piperea, *Modernizarea legislației societăților comerciale*, în *Ad honorem Stanciu D. Cărpenaru*, Ed. C.H. Beck, București, 2006
53. C. Popovici, *Răspunderea administratorilor societăților comerciale*, în *Revista de drept comercial*, nr. 7-8/2002
54. I. Rădulețu, *Administrarea societății pe acțiuni și drepturile acționarilor – noi principii de guvernare corporativă în Legea nr. 31/1990*, în *Ad honorem Stanciu D. Cărpenaru*, Ed. C.H. Beck, București, 2006
55. C. Roșu, *Natura juridică a raporturilor dintre administrator și societatea comercială*, în *Revista de drept comercial*, nr. 4/2001
56. C. Roșu, *Natura juridică a funcției administratorilor societăților comerciale în dreptul francez*, în *Revista de drept comercial*, nr. 10/2002
57. M. Sabău, *Obligativitatea aprobării adunărilor generale ale acționarilor în materia închirierii unor bunuri ale societății*, în *Revista de drept comercial* nr. 1/2004
58. E. Safta-Romano, *Unele aspecte mai importante ale contractului de societate civilă*, în *Dreptul* nr. 2/1992
59. M. Sălăgean, *Scurte considerații teoretice și practice privind convocarea adunărilor generale ale societăților comerciale pe acțiuni*, în *Revista de drept comercial*, nr. 6/2007
60. R. Sălișteanu-Dumitriu, *Elemente ale capacității juridice a societăților comerciale în dreptul românesc și englez*, în *Revista de drept comercial*, nr. 6/1996
61. F. Stârc-Meclejan, *Reflectarea principiilor guvernantei corporative asupra reformei reglementării consiliului de administrație al societății pe acțiuni*, în *Pandectele române – supliment cu Lucrările conferinței internaționale bienale organizate de Facultatea de Drept din cadrul Universității de Vest din Timișoara* 2006, 2007
62. C. Stoica, *Exercitarea funcției de administrator al unei societăți comerciale de către o persoană juridică*, în *Revista de drept comercial*, nr. 1/1995
63. S. Szabo, *Răspunderea administratorului pentru folosirea bunurilor și creditului societății*, în *Pandectele române*, nr. 2/2007

64. M. Șcheaua, *Răspunderea organelor de conducere a societăților comerciale reglementată de Legea nr. 64/1995*, în *Ad honorem Stanciu D. Cârpenaru*, Ed. C.H. Beck, București, 2006
65. B. Ștefănescu, I. Ștefănescu, *Corelația între răspunderea administratorilor – salariați potrivit Legii nr. 31/1990 și răspunderea acestora conform Legii nr. 53/2003 – Codul muncii*, în *Dreptul*, nr. 2/2006
66. I. Ștefănescu, Ș. Beligrădeanu, *Natura raportului juridic dintre societățile comerciale și administratorii sau directorii acestora*, în *Revista română de drept privat*, nr. 1/2009
67. M. Tabaltoc, *Aspecte teoretice și practice privind organizarea și funcționarea societăților comerciale. Adunarea generală a acționarilor. Statutul juridic. Controlul legalității hotararilor*, în *Revista de drept comercial*, nr. 1/2000
68. A. Țiclea, T. Țiclea, *Particularități ale contractului de mandat comercial al directorilor societăților comerciale pe acțiuni*, în *Dreptul*, nr. 8/2010
69. F. Țuca, *Revocarea administratorului societății comerciale*, în *Revista de drept comercial*, nr. 6/1999
70. A. Ungureanu, *Infrațiuni referitoare la constituirea, funcționarea, fuziunea, dizolvarea și lichidarea societăților comerciale*, în *Revista de drept comercial*, nr. 4, 5, 6/1995 și 2, 3/1996
71. A. Ungureanu, *Noua reglementare a infrațiunilor înscrise în Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale, modificată și completată prin O.U.G. nr. 32/1990, aprobată prin Legea nr. 195/1991*, în *Revista de drept comercial*, nr. 3/1998
72. D. Vlăsceanu, *Utilitatea pactelor încheiate între acționari*, în *Revista română de Drept al afacerilor*, nr. 1/2005

II. Literatură juridică străină

1. M. Adams, *Essential corporate law*, Ed. Cavendish Publishing, Sydney, 2002
2. The American Law Institute, *Principles of Corporate Governance: Analysis and Recommendations*, 13 mai 1992
3. S. Anand, *Essentials of Corporate Governance*, Ed. John Wiley & Sons, Inc., New Jersey, 2008
4. N. Bourne, *Principles of company law*, 3rd edition, Cavendish Publishing Limited, United Kingdom, 1998
5. N. Bourne, *Principles of company law*, 3rd edition, Ed. Cavendish Publishing Limited, Londra, 1998
6. J. Bussy, *Droit des affaires*, 2e édition, Ed. Dalloz, Paris, 2004
7. F. Calero, J. Guilarte, *Instituciones de Derecho Mercantil*, 29ª edición, vol. I, Ed. Thomson Aranzadi, Navarra, 2006

8. P. Cannu, *Droit des sociétés*, 2e édition, Ed. Montchrestien, Paris, 2003
9. Jian Chen, *Corporate Governance in China*, Ed. RoutledgeCurzon, Londra, 2005
10. Code civil du Québec, édition préparée sous la direction de Jean-Louis Badoiun, Ed. Wilson&Lafleur ltée, Montréal, Canada, 2007
11. T. Clarke, *International Corporate Governance*, Ed. Routledge, Londra, 2007
12. J. Colley, J. Doyle, G. Logan, W. Stettinius, *What is Corporate Governance?*, Ed. McGraw-Hill, U.S.A., 2005
13. Law Commission, *Company Law Reform and Restatement*, NZLC R9, June 1989
14. M. Conyon, *Corporate governance in Singapore: a case study*, în *International Corporate Governance. A case study approach*, Ed. Edward Elgar Publishing Limited, Cheltenham, UK, 2006
15. The Cooney Report, *Report of the Australian Senate Standing Committee on Legal and Constitutional Affairs*, (noiembrie 1989)
16. M. Cozian, A. Viandier, F. Deboissy, *Droit des sociétés*, 20e édition, Ed. Litec, Paris, 2007
17. A. Davies, *Best practice in corporate governance*, Ed. Gower Publishing Limited, Hants, England, 2006
18. Compendio di Diritto Commerciale, XII edizione, Ed. Simone, Napoli, 2009
19. D. Gibrila, *Droit des sociétés*, 2e édition, Ed. Ellipses, Paris, 2003
20. S. Goulding, *Company law*, 2nd edition, Cavendish Publishing Limited, United Kingdom, 1999
21. Y. Guyon, *Droit des affaires*, tome 1, 12e édition, Ed. Economica, Paris, 2003
22. R. H. Coase, *The nature of the firm*, *Economica*, New Series, Vol. 4, No. 16 (Nov., 1937)
23. Jean J. Du Plessis, Bernhard Großfeld, Claus Luttermann, Ingo Saenger, Otto Sandrock/German, *Corporate Governance in International and European Context*, Ed. Springer, Berlin, 2007
24. Cf. J. Semler, G. Spindler în B. Kropff, J. Semler, *Münchener Kommentar zum Aktienrecht*, 2nd ed., Ed. CH Beck, Verlag Munich 2004
25. M. Juglart, B. Ippolito, *Les sociétés commerciales. Cours de droit commercial*, 2e volume, 10e édition, Ed. Montchrestien, Paris, 1999
26. A. Koulouridas, J. von Lackum, *Recent developments of corporate governance in European Union and their impact on the German legal system*, în *German Law Journal*, vol. 5, nr. 10/2004

27. J. Lacy, *The reform of United Kingdom company law*, Ed. Cavendish Publishing Limited, Londra, 2002
28. Marcus Lutter, *Der Aufsichtsrat: Konstruktionsfehler, Inkompetenz seiner Mitglieder oder normales Risiko?*, (1994)
29. Marcus Lutter, „*Deutscher Corporate Governance Kodex*” în Dietrich Dörner, Dieter Menold, Norbert Pfitzer and Peter Oser, *Reform des Aktienrechts, der Rechnungslegung und der Prüfung*, 2nd edn, Schäffer-Poeschel Verlag, Stuttgart 2003
30. Ph. Merle, *Droit commercial. Sociétés commerciales*, 11e édition, Ed. Dalloz, Paris, 2007
31. J. Mestre. M. Pancrazi, *Droit commercial. Droit interne et aspects de droit international*, 27e édition, Ed. L.G.D.J., Paris, 2006
32. Mario Morroni, *Corporate Governance, Organization and the Firm. Co-operation and Outsourcing in the Global Economy*, Ed. Edward Elgar Publishing Limited, Cheltenham, U.K., 2009
33. J. Moulin, *Droit des sociétés*, Ed. Gualino, Paris, 2006
34. B. Nelson, *The American national system of corporate governance*, în A.Naciri, *Corporate Governance Around the World*, Ed. Routledge, London, 2008
35. Hiroshi Oda, *Russian Commercial Law*, 2nd edition, Ed. Martinus Nijhoff Publishers, Leiden, Olanda, 2007
36. M. Pédamon, *Droit commercial. Commerçants et fonds de commerce. Concurrence et contrats du commerce*, 2e édition, Ed. Dalloz, Paris, 2000
37. M. Peltzer, *Deutsche Corporate Governance*, 2nd ed., Ed. CH Beck, Verlag, Munich 2004, para 9; Vetter (n 4) 748
38. B. Pillans, N. Bourne, *Scottish company law*, 2nd edition, Ed. Cavendish Publishing Limited, Londra, 1999
39. J. Plessis, B. Großfeld, C. Luttermann, I. Saenger, O. Sandrock, *German Corporate Governance in International and European Context*, Ed. Springer, Berlin, 2007
40. Memento Práctico Francis Lefebvre, *Sociedades Mercantiles*, Ed. Francis Lefebvre, Madrid, 2009
41. Memento Práctico Francis Lefebvre, *Sociedades Mercantiles*, Ed. Francis Lefebvre, Madrid, 2009
42. Mémento Pratique Francis Lefebvre, *Sociétés commerciales*, Ed. Francis Lefebvre, Paris, 2007
43. G. Ripert, R. Roblot, *Traité de droit commercial*, tome 1, vol. 2, 18e édition, Ed. L.G.D.J., Paris 2002

44. R. Salomon, *Précis de droit commercial*, Ed. Presses Universitaires de France, Paris, 2005
45. A.F. Schuster, *The german commercial code*, Ed. Stevens and Sons Limited, Londra, 1911
46. Saleem Sheikh, William Rees, *Corporate Governance & Corporate Control*, ed. a 3-a, Ed. Cavendish Publishing Limited, Londra 2000
47. S. Sheikh, *A guide to the companies act 2006*, Ed. Routledge-Cavendish, Oxon, UK, 2008
48. A. Smith, *The wealth of nations*, Ed. Penguin Classics Books, Londra, 1999
49. M. Suto, M. Hashimoto, *Will the Japanese corporate governance system survive? Challenges of Toyota and Sony*, în *International Corporate Governance. A case study approach*, Ed. Edward Elgar Publishing Limited, Cheltenham, UK, 2006
50. L. Tramontano, *Codice civile spiegato*, ottava edizione, Ed. CELT, Piacenza, 2009
51. D. Vidal, *Droit des sociétés*, 5e édition, Ed. L.G.D.J., Paris, 2006
52. C. Vivante, *Derecho Mercantil*, Madrid, 1929
53. C. Vivante, *Traité de Droit commercial. Les sociétés commerciales*, tome II, V. Giard & E. Brière Libraires-Éditeurs, Paris, 1911

III. Jurisprudență

1. Buletinul Curților de Apel, nr. 5/2011
2. Buletinul Casației, nr. 1/2009
3. C.A.B. Practică judiciară comercială, 2002-2003
4. Culegere de practică judiciară în materie comercială 2007, vol. II, Ed. Wolters Kluwer, București, 2008
5. Curierul Judiciar, nr. 11/2008
6. Dreptul, nr. 10/1997
7. Juridica nr. 4/2000
8. Pandectele Române, nr. 6/2003
9. Pandectele române, nr. 3/2003
10. Pandectele române, nr. 5/2002
11. Pandectele române, nr. 5/2002

12. Practică judiciară în materie comercială, vol. II, Ed. Lumina, București, 1991
13. Practică judiciară în materie comercială, vol. II, Ed. Lumina, București, 1991
14. R.R.D.A., nr. 2/2004
15. Revista română de drept al afacerilor nr. 7-8/2003
16. Revista de drept comercial, nr. 3/1995
17. Revista de drept comercial, nr. 1/2006
18. Revista de drept comercial, nr. 9/2000
19. Revista de drept comercial nr. 7-8/1997
20. Revista română de drept al afacerilor nr. 2/2006